Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

5 декабрь, пайшанба, 1996 йил
Сотувда эркин нархда. № 247 (1499)

ПРЕЗИДЕНТ ЛИССАБОНДАН ҚАЙТИБ КЕЛДИ

Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотига аъзо мамлакатлар давлат ва ҳукумат раҳбарларининг Португалия пойтахтида бўлиб ўтган олий даражадаги учрашувида иштирок этган Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 4 декабрь куни Лиссабондан Тошкентга қайтиб келди.

Тошкент аэропортида Ислом Каримовни Олий Мажлис Раиси Э. Халилов, Бош вазир Ў. Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов ва бошқа расмий кишилар кутиб олди.

(ЎзА).

ЕХҲТ: ЯЛПИ ХАВФСИЗЛИК МОДЕЛИНИ ЯРАТИШ ЙЎЛИДА

Илгари хабар қилинганидек, шу йил 2-3 декабрь кунлари Португалия Республикаси пойтахти Лиссабон шаҳрида Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотига аъзо мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг навбатдаги учрашуви бўлиб ўтди.

Ушбу мўътабар халқаро анжуманда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ҳам иштирок этиб нутқ сўзлади.

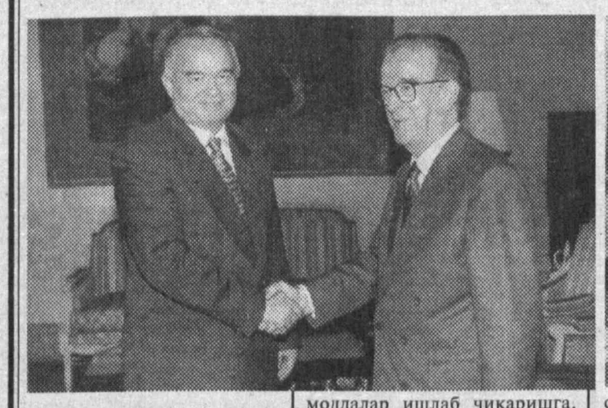

Кўҳна дунёнинг янги муаммолари

Европа қитъаси «совуқ уруш» тугагач, янги даврга қадам қўйди. Икки ҳарбий-сиёсий блок ўртасидаги қарама-қаршилик ўрнини ўзаро бир-бирини тушуниш ҳамда шериклик ва ҳамкорлик руҳи эгаллай бошлади.

Ўша вақтда икки блок давлатларининг бошини қовуштирган, мавжуд муаммоларни кўп томонлама музокаралар йўли билан ҳал этиш имконини берган ягона анжуман Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Кенгаши эди.

1975 йил 1 август куни Финляндия пойтахти Хельсинки шаҳрида қабул қилинган Якунловчи Акт ва унинг «декалог» деб ном олган ўнта принципи унга кўй қўйган 35 та давлат зиммасига эгаменликни ҳурмат қилиш, куч ишлатмаслик, чегараларнинг дахлсизлиги, давлатларнинг ҳудудий яхлитлиги муаммоларини тинч йўл билан ҳал этиш, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳурмат қилиш, ички ишларга аралашмаслик каби бир қанча сиёсий мажбуриятлар юклаган.

Натижада ҳарбий-сиёсий гуруҳбозлик ўрнига давлатларнинг ўзаро бир-бирини тушуниши муҳити вужудга кела бошлади. Ихтилоф ўрнини ҳамкорлик эгаллай борди. Мустақил давлатлар ҳамдўстлиги ҳудудида собиқ Югославиядаги воқеаларнинг такрорланмаганлиги сабабларидан бири шуки, Хельсинки Якунловчи Акти янги давлатлар ўртасидаги муаммоларни ечишга асос бўлиб хизмат қилди.

Бугунги кунга келиб, Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик Ташкилотига аъзо давлатлар сони 55 тага етди. ЕХҲТнинг Лиссабон саммитида ташкилотга аъзо мамлакатлардан ташқари Ўрта Ер денгизи мамлакатлари (Тунис, Миср, Жазоир, Исроил, Марокаш) ҳамда Япония ва Корея Республикаси вакилларининг кузатувчи сифатида иштирок этгани унинг обрўси то бора ортиб бораётганидан далолат беради.

«Совуқ уруш» тугаган, собиқ Югославиядаги уруш олови ўчирилган Европада хавфсизлик ва барқарорлик қарор топдими, деган савол туғилиши табиий. Афсуски, йўқ.

Ислом Каримов ўзининг мазкур саммитдаги нутқида таъкидлаганидай, янги шароитда ялпи хавфсизликка ҳарбий-сиёсий блокларнинг ёки давлатларнинг ўзаро қарама-қаршилиги эмас, аксинча, миллий, минтақавий ва маҳаллий можаролар, қурол-яроғ савдоси, инсон ҳуқуқларининг поймол этилиши ҳамда давлатлар ичидаги сепаратизм хавф тўғдирмоқда.

Бундай муаммоларни ҳал этишда барча халқаро, минтақавий ташкилотлар бақамжиҳат иш юритиши лозим бўлади.

Эндиликда хавфсизликни фақаттина сиёсий ёки ҳарбий тушунча деб қараш бутунлай нотўғри. У иқтисодиёт, демократия, терроризм ва наркотик моддалар ишлаб чиқаришга, ноқонуний йўл билан топилган пулларни қонунийлаштиришга уринишларга қарши кураш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш каби қатор муаммоларни ўз ичига қамраб олади.

Бугунги чигал шароит ялпи хавфсизликни таъминлаш борасида мутлақо янгича ёндашувлар ва ҳаракат дастурлари ишлаб чиқиш зарурлигини кўрсатмоқда. Албатта, бундай ёндашувлар 1975 йили Хельсинкида қабул қилинган Якунловчи Актнинг ўн принципига асосланиши, бошқача айтганда, бутун ЕХҲТ минтақасида «демократик маданият»ни қарор топтириш талаб этилади.

Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти юзага келган муаммоларни ҳал этиш билан бир қаторда можароларнинг олдини олиш, бўҳронларни бошқариш воситаси ҳамдир.

Шунинг учун Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик кенгаши давлат ва ҳукумат бошлиқларининг 1994 йилги учрашувида доимий фаолият кўрсатадиган ташкилотга айлантирилди.

Болқон ярим ороли тинчиди, Марказий Осиё-чи?

Бугунги кунда Европа хавфсизлигига Марказий Осиёдаги Афғонистон можароси унинг қоқ марказида жойлашган собиқ Югославия республикаларидаги бартараф этилаётган тангликдан кам таҳдид солмайди.

Ислом Каримов ЕХҲТнинг Марказий Осиё минтақасидаги фаолиятини янада фаоллаштиришга даъват этди. Бу минтақа муҳим жўғрофий-стратегик аҳамиятга молик, улкан табиий ва хомашё ресурсларига бой бўлиши билан бирга у ерда беқарорлик хавфи ҳам сақланиб турибди.

Афғонистон ва Тожикистон муаммолари, Орол денгизи қуриши билан боғлиқ экологик танглик шундай хавф манбаларидир.

Афғонистондаги фуқаролар уруши жафокаш афғон халқининг бошига оғир кулфатлар солиш билан бир қаторда халқаро терроризм, наркобизнес ҳамда қуроляроғ савдоси марказига айланиб қолмоқда. Айниқса, мазкур ислом давлатида 18 йилдан бери тинмаётган уруш оқибатида вужудга келган вазиятни қайта изга солиш учун бутун жаҳон ҳамжамиятининг саъй-ҳаракатлари зарур.

Дунёдаги жами наркотик моддаларнинг 40 фоизи шу мамлакатда ишлаб чиқарилмоқда. Бу наркотик моддалар турли йўллар билан айнан ўта ривожланган Ғарб мамлакатларига ҳамда океан ортига олиб кетилмоқда. Улар бу ерга қайтадан қурол, жарақ-жарақ пул бўлиб қайтмоқда. Айтиш мумкинки, иқтисодиёти бутунлай издан чиқиб кетган бу мамлакатда ҳам, уни ўз таъсир доирасига олишга интилаётган давлатларда уруш бундан буён ҳам давом этишидан манфаатдор кучлар бор. Асосий тирикчилик манбаи наркотик моддалар ишлаб чиқариш бўлган ерда уруш давом этиб турган пайтдагина қулай шароит мавжуд бўлади. Чунки наша, марихуана, гашиш каби гиёҳлар ўсадиган ерларни, улар қайта ишланадиган саноатни ҳеч ким назорат қила олмайди.

Яна бир томони, муҳим жўғрофий-сиёсий ўзгаришларни бошидан кечирган Марказий Осиё минтақасини ўз таъсир доирасига киритиш учун интилаётган ташқи кучлар (балки ўзлари истамаган ҳолда) урушни зимдан ёқлаётгани ва қурол-яроғ етказиб бераётгани туфайли Афғонистонда терроризм ва наркотик моддалар савдоси авж олиб кетмоқда. Бу эса ялпи хавфсизликка жиддий путур етказмоқда.

Афғонистон муаммосини Марказий Осиёдаги давлатлар миқёсидагина ҳал этиш мумкин эмас. Чунки у бугунги кунга келиб глобал муаммога айланиб кетди.

Шунинг учун ҳам Ўзбекистон раҳбарияти мазкур муаммони фақат Бирлашган Миллатлар Ташкилоти йўлбошчилигида ва минтақавий ташкилотлар ҳамкорлигида ечиш мумкинлиги тўғрисида халқаро анжуманлар минбаридан бот-бот такрорламоқда. Хусусан, Президент Каримовнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясида илгари сурган Афғонистондаги урушаётган этник гуруҳларни четдан қурол билан таъминлашга чек қўйиш, у ерга қурол олиб киришни бутунлай тақиқлаш тўғрисидаги таклифи Европа Парламенти ва бошқа халқаро ташкилотлар томонидан қўллаб-қувватланмоқда.

Бу масалага, гарчи Афғонистон аъзоси бўлмаса-да, Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотини ҳам жалб этиш мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Бир вақтлар АҚШ президенти Б. Клинтон Американинг дунёда демократияни қарор топтириш борасидаги саъй-ҳаракатларини ўз мамлакатининг келажагига солинган сармоя, деб атаган эди. Шундай экан, ЕХҲТга аъзо давлатлар ҳам ўз хавфсизлигига Афғонистон каби ёниб турган минтақалардаги тангликни ечишга кўмаклашиши билан, наркотик моддалар йўлига тўсиқ қўйишда мазкур ислом давлатига чегарадош мамлакатлар ҳуқуқ-тартибот органларига ёрдам бериши билан сармоя ётқизиши мумкин.

Болқон ярим оролидаги тангликни бартараф этишда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, ЕХҲТ, НАТО, Ғарбий Европа Иттифоқи сингари халқаро ва минтақавий ташкилотларнинг ўзаро ҳамкорлиги юксак самара берган экан, Афғонистондаги урушаётган этник гуруҳларга ҳам ўзаро муросага келишлари учун балки яна бир «Дейтон битими» зарур бўлар.

Марказий Осиёдаги яна бир муҳим муаммо Орол денгизининг қуриши оқибатида вужудга келган экологик тангликдир. Халқаро ташкилотлар, хусусан, Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти бу тангликни бартараф этишга эътибор қилаётгани яхши. Аммо муайян моддий ёрдамсиз, давлатлараро дастурларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш учун зарур бўлган маблағларсиз уни ҳал этиб бўлмайди.

Президент Ислом Каримов Лиссабон саммитида ҳозир бўлган давлат ва ҳукумат бошлиқларини Ўзбекистоннинг Марказий Осиёни ядро қуролларидан холи минтақа деб эълон қилиш тўғрисидаги таклифини қўллаб-қувватлашга чақирди. Бу таклиф минтақадаги айрим мамлакатларнинг жонжаҳди билан мазкур қирғин қуролига эга бўлишга интилаётган бир шароитда нақадар қимматли эканини ортиқча изоҳлаб ўтиришга ҳожат бўлмаса керак.

Лиссабон саммити -- НАТОнинг кенгайиши тўғрисидаги баҳслар майдони

Саммит чоғида НАТОнинг Шарқий Европа мамлакатлари томон кенгайиши масаласи асосий баҳс-мунозараларга сабаб бўлди.

Америка Қўшма Штатлари вице-президенти Ал Гор Шимолий Атлантика альянси фикрдош демократик давлатларнинг мудофаа иттифоқи эканини билдирди. Иттифоқ ҳеч кимга хавф тўғдирмайди. Шунинг учун ҳам Шарқий Европа мамлакатларининг демократия ва эркинлик шароитида яшаш тўғрисидаги интилишларидан чўчишга ҳеч қандай асос йўқ. НАТО Россия билан ҳамкорлик қилишга интилади.

АҚШ вице-президентининг бу гапларини НАТО бош котиби Х. Солана ҳам тасдиқлади.

Россия бош вазири Виктор Черномирдин эса Россия НАТОнинг шарқ томон кенгайишига мутлақо қарши эканини билдирди. Унинг фикрича, Шарқий Европа мамлакатларига Шарқдан ҳеч ким хавф солаётгани йўқ.

Албатта, ҳар бир давлатнинг ўз манфаатлари ва улардан келиб чиқадиган қарашлари бор.

Украина президенти Л. Кучма эса ўз нутқида янги мустақил давлатлар ҳудудида ҳудудий даъволар пайдо бўлаётганидан ташвиш билдирди. Бундай аҳвол Хельсинки Якунловчи Акти руҳига мутлақо зиддир.

Россия бир тарафдан НАТОнинг ўз чегаралари томон кенгайишига қарши, бироқ айрим рус сиёсатчилари ўзининг ҳар хил ҳудудий даъволари билан Шарқий Европа мамлакатларининг НАТОга киришини тезлаштирмоқда.

ЕХҲТга аъзо барча мамлакатлардан ҳеч бирининг Хельсинки Якунловчи Акти принципларини бузишга ҳаққи бўлмаслиги керак. Бинобарин, Ислом Каримов таъкидлаганидай, мазкур ташкилот минтақасини ўз таъсир доирасига олишга, Европадаги бир ташкилотни иккинчисига қарама-қарши қўйиш мақсадга мувофиқ эмас. Европадаги мавжуд муассасалар ўртасидаги ҳамкорликни, улардан ҳеч бирини иккинчисидан устун қўймай мустаҳкамлаш умумий манфаатларга хизмат қилади.

Ялпи хавфсизликни таъминлашга дахлдор масалаларни қабул қилишда аъзо давлатлардан ҳеч бирининг вето ҳуқуқи бўлмаслиги керак. Шу маънода ЕХҲТ Парламент Ассамблеяси Президенти Хавиер Руперес қизиқ бир таклифни ўртага ташлайди. Гумон ва умидлар бир-бирига қоришиб кетган қитъадаги мазкур мўътабар ташкилотда ҳар бир қарор «тахминий муроса» йўли билан қабул қилиниши керак. Бу нима дегани? Қарорлар қабул қилиш учун жами давлатларнинг 90 фоиз овози кифоя қилади.

Бу гапларни келтиришдан мақсад янги XXI аср бўсағасида ташкилот доирасида ялпи хавфсизлик моделини ишлаб чиқиш осон кечмаётганини эсга олишдир.

Демократия -- ялпи хавфсизлик таянчи

Бугун ЕХҲТ минтақаси тарихда илк маротаба умумий демократик қадриятлар асосида яшаш мажбуриятини олишди. Бу минтақанинг хавфсизлиги эркин бозор, эркин фикр, эркин кишилар ва эркин миллатларнинг ўзаро ҳамкорлигига асосланади.

Бир вақтлар фақат ҳарбий маънода қўлланган «хавфсизлик» атамасининг бугунги кунда қўлами ниҳоятда кенгайиб, демократик жараёнларни ҳам қамрайдиган бўлиб қолди. Янги мустақил давлатларда, коммунизм асоратидан қутулган Шарқий Европа мамлакатларида демократик ислоҳотлар ўтказиш, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлаш, кам сонли миллатларнинг ҳуқуқларини ҳурмат қилиш ялпи хавфсизликка хизмат қилади.

Демократия бўлмаган ерда барқарорлик ҳам бўлмайди. Қонунлар ҳали тўла амал қилмаётган ерда турли сиёсий кучларнинг ноқонуний йўл билан ҳокимиятни эгаллашга уриниши, инсон ҳуқуқларининг қўпол равишда бузилиши ҳоллари фуқаролар урушига олиб келиши мумкинлигига кўплаб мисоллар келтириш мумкин.

Сўнгги ойларда Беларусда рўй берган ҳокимият тармоқлари ўртасидаги келишмовчилик жиддий сиёсий тангликни келтириб чиқарди. ЕХҲТнинг амалдаги раиси, Швейцария ташқи ишлар вазири Флавио Котти ҳам мазкур танглик юзасидан ташвиш билдириб баёнот берди ҳамда ташкилотнинг Лиссабон саммити иштирокчилари Беларусга институционал тангликни бартараф этишда ёрдам бериши лозимлигини қайд этди.

ЕХҲТ ва дунё

Дунёнинг бошқа минтақаларидаги жараёнларнинг кечиши кўп жиҳатдан Европа қитъасида мавжуд муаммоларнинг қандай ҳал этилишига боғлиқ экани ҳеч кимга сир эмас.

Анжуманда кузатувчи сифатида иштирок этган Ўрта Ер денгизи мамлакатларидаги миллий низо, терроризм каби муаммоларни ҳал этишда Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти, Европадаги бошқа устмиллий тузилмалар, қолаверса, ташкилотга аъзо мамлакатлар билан ҳамкорлик қилиш муҳим аҳамият касб этади.

Саммитда сўзга чиққан нотиқлар ташкилот чегараси Ванкувердан Владивостоккача, Атлантика океанидан Урал тоғлари ва Марказий Осиё даштлари қадар эканини қайд этишди. Аслида, хавфсизликнинг чегараси бўлмайди. Ҳар бир давлатнинг ички хавфсизлиги ялпи хавфсизлик билан, ҳар бир давлатда кечаётган демократик жараёнлар ташқи дунёдаги демократик жараёнлар билан бевосита боғлиқ.

Буни Лиссабон саммити яна бир карра тасдиқлади.

Ялпи хавфсизликни таъминлаш борасида гап кетаётган экан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Лиссабон учрашуви чоғида айтган қуйидаги сўзлари алоҳида аҳамият касб этади: «Хавфсизликнинг, шу жумладан, Европа хавфсизлигининг чегараси йўқ. Шундан келиб чиққан ҳолда, бизнинг фикримизча, Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг роли, аҳамияти, қолаверса, масъулияти Европа билангина чегараланиб қолмаслиги, ундан ташқаридан келаётган хавфни ҳам ҳисобга олиши керак бўлади».

Фахриддин НИЗОМ.

СУРАТЛАРДА: Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Португалия Президенти Жорже Сампайу билан; Президент И. Каримов нутқ сўзлаётган пайт.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ЕХҲТга АЪЗО ДАВЛАТЛАР БОШЛИҚЛАРИ УЧРАШУВИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Муҳтарам раис жаноблари!
Хонимлар ва жаноблар!

Европадагина эмас, балки бутун дунёда вазият ва кучлар нисбатининг тез ўзгараётгани, янги мустақил давлатларнинг майдонга чиқаётгани ҳозирги вақтда давлатлар ва халқлар барқарорлигини таъминлаш, XXI аср бўсағасида хавфсизликнинг янги моделини ишлаб чиқиш учун янги ёндашувларни излашни қатъий тақозо этмоқда.

Бу хавфсизликни биз қандай тасаввур этамиз?

Биринчидан. Ўзбекистон ЕХҲТнинг асосий тамойилларидан бири бўлган хавфсизлик яхлитлигини тўла қўллаб-қувватлайди.

Хавфсизликнинг, шу жумладан Европа хавфсизлигининг чегараси йўқ. Шунга асосланадиган бўлсак, бизнинг назаримизда Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти -- ЕХҲТнинг ўрни ва аҳамияти, агар жоиз бўлса, масъулияти Европа доираси билан чекланиб қолиши мумкин эмас, балки унинг ташқарисидан келаётган мавжуд хавфни ҳам ҳисобга олиши лозим.

Биз Марказий Осиё минтақасининг жўғрофий-стратегик ҳолатини, унинг салоҳиятини, улкан хомашё ва инсоний ресурсларини, шунингдек тез ривожланаётган бу минтақада содир бўлаётган хавфсизлик учун хавф-хатарларни ҳисобга олган ҳолда, ЕХҲТ бу ерда ўз фаолиятини янада кучайтириши тарафдоримиз.

Иккинчидан. «Совуқ уруш» тугаганидан сўнг ялпи хавфсизликка, шунингдек Европа хавфсизлигига ҳам, этник, минтақавий можаролар, давлатлар ичидаги тажовузкор миллатчилик ва урушқоқ сепаратизм асосий хавф солиб турибди.

Учинчидан. Минтақа можаролари тобора тез-тез терроризм ва зўравонлик, наркобизнес ва ғайриқонуний қурол савдоси, инсон ҳуқуқларини оммавий равишда бузиш каби хатарли хавфлар ва ҳаракатларнинг доимий манбаига айланмоқда. Бу ҳоллар давлат чегараси нималигини билмайди. Шу сабабли халқаро хавфсизлик тизими жўғрофий белгиларга қараб эмас, балки минтақалараро даражада мувофиқлаштирилган биргаликдаги ҳаракатлар билан белгиланиши лозим.

Шу муносабат билан биз Афғонистонда 18 йилдан буён уруш давом этаётганлигидан, бу мамлакат фақат Марказий Осиёдаги эмас, балки бутун дунёдаги хавфсизлик учун ҳозир ўта хатарли хавфга, халқаро терроризмнинг, Европага қўплаб миқдорда наркотик моддалар етказиб берилишининг манбаига -- ўта хатарли марказга айланиб қолганидан ЕХҲТ ва бошқа Европа тузилмалари ташвишланаётгани ва хавфсираётганини мутлақо асосли, деб биламиз.

БМТ маълумотларига қараганда, жаҳонда етиштирилаётган наркотик моддаларнинг деярли 40 фоизи ҳозирги вақтда уруш давом этаётган Афғонистонга тўғри келаётгани ҳисобга олинса, гап қандай хавф тўғрисида бораётгани равшан бўлади.

Ўзбекистоннинг Афғонистонда можарони ҳал этиш ҳамда бу уруш Афғонистондан ташқарига чиқиб, кучайиб кетишининг олдини олишнинг дастлабки ва энг муҳим шарти сифатида Афғонистонга қуроляроғ олиб келишни тақиқлаб қўйиш тўғрисидаги таклифини қўллаб-қувватлагани учун мен Европанинг барча тузилмаларига самимий миннатдорлик изҳор қилмоқчиман.

Мен эътиборни қаратмоқчи бўлган навбатдаги масала -- ЕХҲТ маконини кимларнингдир таъсири майдонига бўлиб юбориш, Европадаги бир тузилмани иккинчисига қарама-қарши қўйишнинг номақбуллигидир. Бизнинг назаримизда, бир-бирига бўйсунувчи тузилмаларни барпо этмасдан, муштарак манфаатларни кўзлаган ҳолда Европанинг мавжуд ташкилотлари ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлаш муҳимроқдир.

Биз Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг ўзаро келишилган ҳаракатларни ишлаб чиқиш ва мувофиқлаштириш, можароларнинг олдини олиш мақсадида самаралі воситаларни шакллантириш, танг вазиятларни ва можаролардан кейин пайдо бўлган вазиятларни унда иштирок этувчи барча мамлакатлар учун мақбул равишда бошқариш учун нуфузли халқаро тузилмага айланаётганини табриклаймиз.

Бизнингча, жаҳондаги вазиятнинг ўзгарганини ҳисобга олиб, ЕХҲТга аъзо бўлган давлатлар қоидалари ва мажбуриятларини ҳамда бу ерда айтиб ўтилганидек, хавфсизликнинг янги хартиясини ишлаб чиқиш тўғрисидаги масалани ўртага қўйиш ўринлидир.

Бунда давлатлараро муносабатларда хавфсизлик ва барқарорликни сақлаб туришнинг муҳим шарти сифатида ҳозирги чегаралар дахлсизлиги ва ҳудудий яхлитликни яна бир бор тасдиқлаш муҳимдир.

Биз халқаро муносабатлар тажрибасида ҳар бир мустақил мамлакатнинг миллий манфаатларидан келиб чиққан ҳолда муайян халқаро тузилмаларда, шу жумладан НАТОда ўз хавфсизлигини таъминлаш мақсадида ўз иштироки даражасини мустақил белгилашига асосланиб, унинг ҳуқуқлари кўзда тутилиши лозимлигига аминмиз.

Ўз-ўзидан равшанки, биз бу ўринда хавфсизликнинг ҳимоя қилинишини, бошқа мамлакатларнинг манфаатлари камситилишига, яқин ўтмишдаги ҳарбий-сиёсий қарама-қаршиликдек ачинарли тажрибага қайтишга ва янги «Берлин» деворларини тиклашга йўл қўймасликни таъминлаш лозимлигини кўзда тутяпмиз.

Бизнингча, блоклар тафаккуридан бутунлай воз кечиш, собиқ Советлар ҳудудидаги айрим қайсар кучларнинг анъанага айланиб қолган эски шиорлар остига яширинган, блокларнинг бир-бирига қарама-қарши туриш вазиятини кучайтиришга уринишлари мутлақо истиқболсиз эканини тушуниб етиш бундай хавф-хатарнинг олдини олишнинг энг муҳим шартларидан биридир.

Бизнинг назаримизда экология ва ядро хавфсизлиги муаммолари ҳам алоҳида эътиборни талаб қилади.

Биз Ўзбекистоннинг БМТ Бош Ассамблеяси минбаридан мурожаат қилиб ўртага ташлаган ташаббусини қўллаб-қувватлашни илтимос қиламиз. Гап ядро қуролига шерик бўлиш режаларини яширмаётган айрим давлатлар қўшни бўлган Марказий Осиё минтақасини ядросиз зона деб эълон қилиш тўғрисида бормоқда.

Бундай интилишларнинг мазкур кенг минтақада яшаётган миллионлаб кишилар учун хавфли эканини олдиндан кўра билиш қийин эмас.

Биз Орол денгизининг қуриши билан боғлиқ муаммоларни ҳал этишга эътибор бераётгани учун ЕХҲТдан миннатдормиз. Бироқ аниқ ёрдам бўлмаса ва давлатлараро дастурни ишлаб чиқиш ҳамда уни амалга ошириш учун зарур миқдорда маблағ ажратилмаса, жаҳоншумул тус олиб бораётган бу муаммони ҳал этиб бўлмайди.

Раис жаноблари!

Ўзбекистон Европа Иттифоқи ва унинг тузилмалари билан муносабатларни яқинда Флоренцияда имзоланган шартнома доирасида янада кенгайтириш ва чуқурлаштиришга, шунингдек НАТОнинг «Тинчлик йўлидаги ҳамкорлик» дастури доирасидаги ҳамкорликни кенгайтиришга алоҳида аҳамият бермоқда.

Европа мамлакатлари билан қилинаётган ўзаро фойдали ҳамкорлик ва алоқаларнинг кенгайиб бораётгани бизга республика салоҳиятини юзага чиқариш ва мамлакатимизнинг мустақиллиги мустаҳкамлаш, демократик ва бозор ислоҳотлари йўлидан муваффақиятли ҳаракат қилиши учун кенг имкониятлар очиб бераётганига ишончимиз комил.

Лиссабон учрашувининг иш якунлари ЕХҲТнинг ҳали фойдаланилмаган имкониятларини қидириб топиш ва уларни рўёбга чиқаришга, давлатлар ўртасидаги ўзаро ишончни чуқурлаштиришга, халқларимизнинг хавфсиз ва тинч келажагига ишончини мустаҳкамлашга имкон беришига аминман.

Эътиборингиз учун ташаккур.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Ўзбекистон фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш «Нуроний» жамғармаси тўғрисида

1. Ўзбекистонда ўтказилаётган ижтимоий сиёсатнинг самарадорлигини ошириш, кексаларни ижтимоий ҳимоя қилиш ва уларнинг ёш авлоди тарбиялашдаги фаоллигини ошириш мақсадида, қатор республика жамоат ташкилотлари, вазирликлар, муассасалар, корхоналарнинг Ўзбекистон фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш «Нуроний» жамғармасини таъсис этиш ҳақидаги таклифлари қабул қилинсин.

2. Жамғарма ўзини-ўзи мустақил бошқарувчи, маблағ билан таъминловчи ва мустақил фаолият кўрсатувчи ноҳукумат жамоат бирлашмаси эканлиги таъкидлансин.

3. Жамғарма қуйидаги мақсад ва вазифаларни ўз фаолиятининг асоси этиб белгилаганлиги эътиборга олинсин:

-- республикада ўтказилаётган кучли ижтимоий сиёсатни амалга оширишда, айниқса уруш ва меҳнат фахрийлари, ногиронларни эъзозлаш, уларнинг атрофида эҳтиромли муҳит ҳосил қилиш, зарур моддий, маънавий, тиббий ёрдам кўрсатиш чораларини кўришда фаол қатнашиш;

-- мустақил Ўзбекистонни янгилаш ва ривожлантиришнинг маънавий-ахлоқий негизларини мустаҳкамлаш, фахрийларнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётда фаол иштирок этишлари, бор билим ва салоҳиятларини истиқлол ишига сафарбар этишлари, мустабид совет тузумининг халқимиз, ўлкамиз тараққиётига етказган зарарини чуқур таҳлил қилиш ҳамда жамоатчиликка етказишлари учун зарур шарт-шароитлар яратиш;

-- миллий қадриятларимиз, ўзбекона эрксеварлик, ватанпарварлик, меҳнатсеварлик, тотувлик, бошқаларга иззат-икром хислатларини авлоддан-авлодга ўтиб, янада бойишига ҳисса қўшиш, ёшларни она Ватанга, халқимизга, истиқлол ишига садоқат, буюк келажак учун курашчанлик руҳида тарбиялашда самарали фаолият кўрсатиш;

-- фахрийлар ва ногиронларнинг моддий шароитини яхшилаш, улар учун белгиланган имтиёзларнинг, нафақа тўғрисидаги қонунчиликнинг тўла ва ўз вақтида амалга оширилишида раҳнамолик қилиш, бу борада ижрочи ҳокимият органларига кўмаклашиш, кексалар, ёрдамга муҳтож ва бошқа турли табақаларга савдо, маданий-маиший, тиббий ёрдамлар кўрсатиш, шу мақсадларга йўналтирилган ишлаб чиқариш, тижорат, нощирлик, хайрия ишларини амалга ошириш, оммавий тадбирлар ўтказиш.

4. Жамғармани қўллаб-қувватлаш, унинг фаолияти учун зарур шарт-шароитлар яратиш давлат идоралари, жамоат ташкилотлари ҳамда ишлаб чиқариш корхоналари раҳбарлари, тадбиркорлар, бошқа юридик шахслар ва фуқароларнинг кекса авлод олдидаги фарзандлик бурчи деб ҳисоблансин.

5. Жамғарма барча юридик ва жисмоний шахслар, шу жумладан хорижий ҳомийлар учун очиқ эканлиги маълум қилинсин.

6. Жойларда жамғарманинг тегишли тузилмаларини ташкил этиш билан боғлиқ бўлган масалаларни ҳал қилиш Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, Тошкент шаҳар ҳокимликлари зиммасига юклатилсин.

7. «Нуроний» жамғармаси, унинг жойлардаги бўлимлари тасарруфидаги ишлаб чиқариш ва тадбиркорлик тузилмалари уставда кўрсатилган мақсад ва вазифалар доирасида кўрсатган фаолияти учун барча турдаги солиқлардан озод қилинсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси «Нуроний» жамғармасининг фаолият кўрсатиши билан боғлиқ бўлган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 4 декабрь.

Internet ичиде энг сўнгги янгиликлар

ҲУКУМАТГА ИШОНЧ БИЛДИРИЛДИ

Арманистон Бош вазири этиб тайинланган Армен Саркисянинг янги ҳукумати дастурини парламент қўллаб-қувватлади. Бош вазир парламент мажлисида сўзга чиқиб, унинг асосий мақсади иқтисодий ислоҳотларни жадаллаштириш ва уни сифат жиҳатидан яхшилаш эканлигини таъкидлади. Шунингдек, у ҳукумат фан, таълим ва маданиятга жуда катта кўмак беришини айтди.

РУМИНИЯНИНГ ЯНГИ ПРЕЗИДЕНТИ ҚАСАМЁД ҚАБУЛ ҚИЛДИ

Яқинда бўлиб ўтган президентлик сайловида ғолиб чиққан Эмиль Константинеску қасамёд қабул қилди. У худди шу кунёқ парламентда қатнашаётган етакчи сиёсий партиялар раҳбарлари билан учрашди. Шу учрашувдан сўнг Румния демократик конвенцияси аъзоси, Бухарест шаҳри мэри Виктор Чорбяга янги ҳукумат тузишни топширди. Президент янги ҳукумат қисқа муддатли эмас, тўрт йил тўлақонли ишлайдиган бўлиши керак, деб тилак билдирди.

Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси VII сессияси олдидан

ЗАРУРАТ ЭМАС, ЭҲТИЁЖ

Олий Мажлис VII сессияси кун тартибидан «Давлат уй-жой сиёсатининг асослари тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси ҳам ўрин олган. Мухбиримиз Олий Мажлис Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги қўмитаси раиси Хурсанд ТОШЕВдан ушбу қонун лойиҳаси тўғрисидаги фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашишни илтимос қилди.

-- Агар адашмасам, мазкур қонун лойиҳаси мамлакатимизда биринчи бор қабул қилинмоқда. У эҳтиёжми ёки зарурат?

-- Менимча эҳтиёж, деб атасак тўғрироқ бўларди. Чунки давлат уй-жой фондини хусусийлаштириш ва ҳар хил маблағлар ҳисобига уй-жой қурилиши натижасида шахсий, нодавлат юридик шахслар ихтиёридаги уй-жойлар, давлат ҳисобидаги муниципал, коммунал уй-жойлар ҳамда ташкилот, муассаса, корхоналар ҳисобидаги идоравий уй-жойлар фонди юзага келди. Модомики шундай экан, эндиликда юзага келган мазкур уй-жой фондларидан оқилона фойдаланиш, уларни асраб-авайлаш, таъмирлаш, пайдо бўлган муаммоларни ўз вақтида бартараф қилиш, санитария-гигиена қоидалари асосида яшашни таъминлаш лозим. «Уй-жой сиёсатининг асослари тўғрисида» ги қонун лойиҳасини мухтасар қилиб ана шундай эҳтиёжлар натижаси, деб аташ мумкин.

-- Айни пайтда мамлакатимизда 1988 йилда қабул қилинган «Уй-жой кодекси» ҳам амал қилаяпти. Мазкур қонун лойиҳаси «Уй-жой кодекси» ўрнида тайёрланганми ёки...?

-- Йўқ, «Уй-жой сиёсатининг асослари тўғрисида»ги қонун лойиҳаси мутлақо янги ҳужжат. Унинг «Уй-жой кодекси» ўрнидаги қонун, десак янглишган бўламиз.

Тўғри айтдингиз, «Уй-жой кодекси»нинг амалдагиси яроқсиз ҳолга келиб қолди. Шу боис унинг янги вариантини тайёрлашни режалаштирдик.

-- Янги қонун лойиҳасининг асосий вазифалари нималардан иборат?

-- «Давлат уй-жой сиёсатининг асослари тўғрисида»ги қонун лойиҳасида:

-- ҳар бир фуқаро ўз эҳтиёжлари ва имкониятларига мувофиқ тарзда уй-жой қуриш, уни мулк қилиб сотиб олиш, ижарага олиш мумкин бўлган шарт-шароитларни яратиш;

-- уй-жой фондини ривожлантириш ва бут сақлаш;

-- уй-жой шароитини яхшилашга муҳтож бўлганлар ҳисобида турувчи фуқароларга давлат, муниципал уй-жой фондидан уй-жой бериш;

-- фуқароларнинг ижтимоий жиҳатдан ҳимояланмаган, кам таъминланган тоифаларини, мақсадли коммунал уй-жой фонди ҳисобидан таъминлаш, шунингдек, уларга коммунал хизматларга ҳақ тўлаш ва уй-жойдан фойдаланишда компенсациялар бериш;

-- уй-жой шароитини яхшилашга муҳтож бўлганлар ҳисобида турувчи фуқароларга уй-жой қуриш, қайта қуриш, таъмирлаш ҳамда сотиб олиш учун кредитлар ва ссудалар бериш;

-- уй-жой шароитини яхшилашга муҳтож бўлган ёш оиларга уй-жой қуриш ёки сотиб олишга кўмаклашиш;

-- иқтисодий ва молиявий омиллар тизими орқали уй-жой қуриш, қайта қуриш ва таъминлаб туришни давлат томонидан рағбатлантириш;

-- қулай ва шинам уй-жойлар, боғча шаклидаги кам қаватли уй-жой бинолари барпо этиш қўламини кенгайтириш;

-- аҳоли учун зарур ижтимоий-маиший, маданий ва бошқа хизматлар кўрсатиш инфраструктураси бўлган қулай қаётий муҳит яратиш каби масалалар асосий вазифа қилиб белгиланган.

Қонун лойиҳаси тўрт бобдан иборат.

Биринчи бобда қонун лойиҳасининг асосий мақсадлари, айрим кўп учрайдиган сўзларга изоҳлар, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, Ўзбекистон Республикаси Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги, маҳаллий давлат ҳокимият органлари ва фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органларининг уй-жой сиёсати соҳасидаги ваколатлари берилган. Жисмоний ва юридик шахсларни уй-жой фондидан фойдаланишдаги мажбуриятлари ҳам ана шу бобдан ўрин олган.

-- Агар қузаттан бўлсангиз, айрим кўп қаватли уйларнинг дуч келган жойига гараж, қўшимча хоналар ёки турли хил иншоотлар қурилаётганининг гувоҳи бўласиз. Қонун лойиҳасида ушбу масалаларга ҳам эътибор қаратилганми?

-- Ҳа, қонун лойиҳасининг ҳозир биз тилга олган биринчи бобига мувофиқ, жисмоний ва юридик шахслар, уй-жой, ёрдамчи хоналар, уй ва боғ олдидаги ҳудудлар ҳамда умумий фойдаланишдаги жойлардан бошқа фуқаро ва юридик шахсларнинг уй-жойга доир ҳуқуқ ва эркинликларига зарар етказмаган ҳолда фойдаланиш, ободонлаштириш муассасаларини асраб-авайлаш, қонун ҳужжатларида назарда тутилган санитария-гигиена, экология, архитектура-шаҳарсозлик, ёнғинга қарши ва бошқа фойдаланишга доир талабларни бажариш, коммунал хизматлар ҳақини, кўчмас мулк учун солиқлар ва уй-жой кредитлари бўйича тўловларини ўз вақтида тўлашга мажбурдирлар.

Иккинчи боб уй-жой соҳасидаги мулкчиликка бағишланган. Унга мувофиқ фуқаролар уй соҳасидаги кўчмас ва умумий мулкка эга бўлишлари мумкин. Кўчмас мулк хусусий ёки давлат мулки шаклида бўлади. У -- қонун ҳужжатларига мос тарзда мулкчиликнинг бир шаклидан бошқа шаклига ўтиши ҳам мумкин.

Уй-жойга эгалик қилиш ҳуқуқи чекланмаган. Фуқаро ўзига тегишли уй-жойдан ўз хоҳиши ва манфаатларига мувофиқ эгалик қилиши ва фойдаланиши мумкин. Аммо унинг бошқарув органларининг рухсатисиз уй-жой хоналари кўринишини ўзгартириш, қайта қуриш ёки бузишга ҳаққи йўқ. Бу сиз юқорида эслатган айрим кўп қаватли уйларда уй-жой хоналарини ўзгартириш, уй атрофида ҳар хил кўримсиз иморатчалар қурилиши каби ўзбошимчаликларнинг олдини олади, деб ўйлайман.

Уй-жой соҳасидаги кўчмас мулкнинг мажбурий равишда олиб қўйилишига йўл қўйилмайди. Мулк эгасининг розилиги бўлмаган тақдирда кўчмас мулк фақат суд қарори билан олиб қўйилиши мумкин.

Қонун лойиҳасининг учинчи боби уй-жой фондидан фойдаланиш, фуқароларни уй-жой билан таъминлашга боғлиқ масалаларга бағишланган.

Фуқаролар уй-жой фондига уларнинг сони, катта-кичиклигидан қатъий назар якка тартибда уй-жой қуриш, уй-жой қурадиган кооперативларда қатнашиш, уй-жойларни сотиб олиш, сотиш ва алмаштириш, мерос қилиб олиш, ҳадя қилиш, давлат уй-жой фондига қарашли хонадонларни хусусийлаштириш ҳисобига эга бўлиши мумкин.

Фуқароларга уларнинг уй-жойлари бузилганда, авария ва табиий офат рўй берганда давлат томонидан бепул уй-жой берилади.

Тўртинчи бобда уй-жой қуриш учун ер участкаларини олиш, сотиб олиш, уй-жой фондини қуриш, қайта қуриш ҳамда таъмирлашни амалга ошириш йўллари аниқлаб берилган. Фуқаролар уй-жой қуриш учун белгиланган тартибда ер участкалари олиш ҳуқуқига эга. Уй-жой қуриш учун ажратилган ер участкасидан белгиланган мақсадда ва қонун ҳужжатларида назарда тутилган муддатларда фойдаланиш лозим.

Якка тартибда уй-жой бинолариданфойдаланиш ва уларни таъмирлаш уй эгаларининг ўз маблағлари ҳисобидан амалга оширилади. Хусусийлаштирилган хонадон ва уйлардан, уй-жой ва уй-жой қурилиш кооперативларига қарашли уйлардаги квартиралардан фойдаланиш ва бошқа масалалар Вазирлар Маҳкамаси белгилаб берган тартибда амалга оширилади.

-- Сиз айни пайтда Олий Мажлис еттинчи сессиясини ўтказиш билан боғлиқ иккинчи кичик гуруҳга раҳбарлик ҳам қилаяпсиз...

-- Гуруҳимиз етти кишидан иборат. Биз унинг биринчи йиғилишини ўтказдик. Ҳар бир кишига аниқ вазифалар юклатилди. Гуруҳимизнинг асосий вазифаси сессия давомида Олий Мажлис фаолиятини таъминлаш билан боғлиқ бўлган ташкилий масалаларни ҳал этишдан иборат.

«Халқ сўзи»нинг парламентдаги мухбири Исмат ХУДОЁРОВ суҳбатлашди.

Ҳамкорлик робиталари: ЎЗБЕКИСТОН — ЯПОНИЯ

Япония Шарқий Осиёнинг Тинч уммони соҳилларидаги қарийб 4 мингдан зиёд орол ва оролчаларни бирлаштирган қадимий мамлакатдир. Уни шоирона лутф билан мўъжизалар мамлакати ҳам деб аташади. Бу бежиз эмас, албатта.

МЎЪЖИЗАЛАР МАМЛАКАТИ

Бугунги кунда Япония ялпи миллий маҳсулоти ва саноат ишлаб чиқариш ҳажми жиҳатидан АҚШдан сўнг жаҳонда иккинчи ўринда туради. Бу мамлакат автомобиль, маиший электроника, саноат роботлар ва машинасозлик соҳаларида ишлаб чиқарилган маҳсулотлари билан жаҳондаги барча давлатларни лол қолдириб келмоқда.

Тарихга назар ташланса, Марказий Осиё билан Япония ўртасидаги ҳамкорлик алоқалари VII--VIII асрларда бошланганига гувоҳ бўламиз. Ўша вақтларда халқларимиз ўртасидаги дўстлик ришталари «Буюк ипак йўли» орқали боғланган эди.

Республикамиз Президенти Ислом Каримов 1994 йил май ойида Японияга расмий ташриф буюрди. Бу икки мамлакат ўртасидаги ўзаро муносабатларда янги даврни бошлаб берди. Ташриф чоғида бўлиб ўтган олий даражадаги учрашувда икки мамлакат раҳбарлари ўзаро иқтисодий алоқаларни ривожлантиришга қаратилган бир қанча ҳужжатларни имзоладилар. Ҳозирги кунда шу ҳужжатлар асосида талай ишлар амалга ошириляпти. Жумладан, «Марубени корпорейшн», «Мициуи энд компани лимитед», «Чори» ҳамда «Ай-ти-эс жапан лимитед», «Сумитото корпорейшн», «Томен корпорейшн», «Тойота цусе корпорейшн», «Мицубиси корпорейшн» ва бошқа йирик компаниялар фаолият олиб бораётир. Улар асосан мамлакатимиз иқтисодиётининг нефть ва газни қайта ишлаш, ирригация-дренаж тизимини замонавий талабларга мос равишда қайта таъмирлаш, енгил саноат, металлургия саноати, коммуникация, тиббиёт ва бошқа соҳаларида фаолият кўрсатмоқда.

Япония сармоялари ватанимизга кириб келиши, уларнинг давлатимиз томонидан ҳуқуқий кафолатланиши икки мамлакат ўртасидаги алоқалар мустаҳкамланиб боришида муҳим аҳамиятга эгадир. Япония республикамиз иқтисодиётини мустаҳкамлаш ва жаҳон бозорига тайёр маҳсулот билан чиқиш учун имтиёзли кредитлар бермоқда. Бу кредитлар тиббиёт, завод ва фабрикаларни замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозлаш, алоқа ва бошқа соҳаларни жаҳон талабига мувофиқлаштиришга йўналтирилмоқда.

Ўзбекистон--Япония ҳамкорлигининг яна бир қирраси фан ва маданият соҳасидир. Бунга Тошкент давлат шарқшунослик институти фаолияти мисол бўла олади. Бу олий даргоҳдаги япон-корейс филологияси факультетида талабалар Япония тарихи, иқтисодиёти, адабиёти ва санъатини астойдил ўрганмоқда. Шунингдек, айрим ёшларимиз Японияда ўқиб, етук кадрлар сафини тўлдиряптилар. Бундан ташқари, «Ўзбекистон--Япония» ва «Япония--Ўзбекистон» дўстлик жамиятларининг икки давлат халқларининг ўзаро дўстлик муносабатлари, қолаверса, азалий «Буюк ипак йўли» анъаналарини тиклашдаги хизматлари каттадир.

Алишер ҲАСАНОВ. (ЎзА).

ТРАНСПОРТЧИЛАР ҲАМКОРЛИГИ

Япония иқтисодиётининг ривожида мамлакат транспорт тармоқларининг замонавий талаблар даражасидалиги қоят муҳим ўрин тутади. Ана шу боис Ўзбекистон транспортчилари иқтисодиётнинг қон томирлари бўлган тармоқни ривожлантиришда бу мамлакат билан яқиндан ҳамкорлик қилмоқдалар.

1996 йилнинг июнь ойи ўрталарида Ўзбекистон билан Япония ҳукуматлари ўртасида шу соҳада ҳамкорлик ҳақида Нота-лар алмашинган эди. Ушбу ҳужжатда асосан Япониянинг хорижий иқтисодий ҳамкорлик жамғармаси «Ўзбекистон темир йўллари» давлат акционерлик компаниясига йўловчи ташувчи вагонларни таъмирловчи завод қурилиши учун 6 миллиард 102 миллион иен қарийб 61 миллион доллар миқдорида кредит ажратиши қайд этилган. Айни пайтда тендер ҳужжатларини тайёрлаш бўйича маслаҳат хизмати учун шартнома тузиш борасидаги ишлар ниҳоясига етмоқда. Тендер ҳужжатларини Япония инженерлари ва «Ўзбекистон темир йўллари» мутахассислари билан биргаликда ишлаб чиқадилар.

Жорий йил июлида эса мамлакатимиз ҳукумати таклифига биноан Япония Транспорт вазирлиги делегацияси юртимизга ташриф буюрди. Бўлиб ўтган музокаралар ниҳоясида электровозларни таъмирлайдиган завод қурилишининг техник-иқтисодий асосланишини ишлаб чиқиш ҳақидаги ҳужжат имзоланди. Шуниси аҳамиятлики, ҳамкорликдаги лойиҳанинг техник-иқтисодий асослари ишлаб чиқилиши имтиёзли иен кредити олиш учун қулай шарт-шароит яратади.

3 декабрь куни бир гуруҳ япониялик мутахассислар ана шу ҳужжатларни тайёрлаш мақсадида мамлакатимизга ташриф буюрди. Улар 1997 йилнинг январигача юртимизда бўлиб, ҳамкорликнинг истиқболларини ўрганадилар.

«Ўзбекистон темир йўллари» компанияси эса Японияннинг хорижий иқтисодий ҳамкорлик жамғармаси «Ўзбекистон темир йўллари» давлат акционерлик компаниясига йўловчи ташувчи вагонларни таъмирловчи завод қурилиши учун 6 миллиард 102 миллион иен қарийб 61 миллион доллар миқдорида кредит ажратиши қайд этилган. Айни пайтда тендер ҳужжатларини тайёрлаш бўйича маслаҳат хизмати учун шартнома тузиш борасидаги ишлар ниҳоясига етмоқда. Тендер ҳужжатларини Япония инженерлари ва «Ўзбекистон темир йўллари» мутахассислари билан биргаликда ишлаб чиқадилар.

Жорий йил июлида эса мамлакатимиз ҳукумати таклифига биноан Япония Транспорт вазирлиги делегацияси юртимизга ташриф буюрди. Бўлиб ўтган музокаралар ниҳоясида электровозларни таъмирлайдиган завод қурилишининг техник-иқтисодий асосланишини ишлаб чиқиш ҳақидаги ҳужжат имзоланди. Шуниси аҳамиятлики, ҳамкорликдаги лойиҳанинг техник-иқтисодий асослари ишлаб чиқилиши имтиёзли иен кредити олиш учун қулай шарт-шароит яратади.

3 декабрь куни бир гуруҳ япониялик мутахассислар ана шу ҳужжатларни тайёрлаш мақсадида мамлакатимизга ташриф буюрди. Улар 1997 йилнинг январигача юртимизда бўлиб, ҳамкорликнинг истиқболларини ўрганадилар.

«Ўзбекистон темир йўллари» компанияси эса Японияннинг хорижий иқтисодий ҳамкорлик жамғармаси раҳбарияти билан поездлар ҳаракатини электрлаштириш, яъни дизель тягаларини электр тягаларга алмаштириш учун имтиёзли кредит олиш борасида дастлабки музокаралар олиб борди. Шуниси қувончлики, ўзбекистонлик темирйўлчиларнинг бу таклифи ҳам японияслик ҳамкорлар томонидан мамнуният билан қарши олинди.

Ишонамизки, Япония мутахассислари билан транспорт соҳасида ҳамкорлик алоқаларининг мустаҳкамланиши мамлакатимиз транспорт тармоқларининг замонавий талаблар асосида ишлаши, йўловчиларга қулайликлар яратиш, қолаверса, иқтисодиётимизни юксалтиришда муҳим омил бўлади.

Амиркул Карим

Ислоҳотлар йўлида

БИРЖАНИНГ ЯНГИ МАҚОМИ

Республика товар-хомашё биржасининг Бухоро бўлими «Бухоро товар-хомашё биржаси» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятига айлантирилди.

Республика Вазирлар Маҳкамасининг қарорига мувофиқ, биржа айрим имтиёзларга эга бўлади, яъни биржа орқали хорижга сотиладиган товарлардан бож олинмайди, шартнома миқдорининг 15 фоизи тўланадиган солиқдан озод қилинади ҳамда унга яна бир қанча енгилликлар берилади.

Биржанинг янги мақомга эга бўлиши билан унинг фаолиятида жонланиш кўзга ташланди. Фақат ўтган сентябрь ойининг ўзидаёқ вилоятда ишлаб чиқарилган маҳсулотларни республика ва МДҲ мамлакатларидаги мижозларга сотиш бўйича 16 миллион сўмлик 25 та шартнома тузилди. Белоруссияга бўз ва калава, Санкт-Петербургга пахта маҳсулотлари, Иркутскка қурилиш материаллари ҳамда қўшни Афганистонга пилла сотилди.

(ЎзА).

Долзарб мавзу

ҚАЧОНГАЧА ДАВЛАТГА КЎЗ ТИКАСИЗ?

Бу боқимандалик бўлади. Негаки, шу иллат туфайли 1996 йилда Жиззах вилоятида ғалла етиштириш режаси бор-йўғи 38 фоизга бажарилди.

Статистик маълумотларга кўра, Жиззах вилоятида истиқомат қилаётган 905 минг аҳолининг 618 минг нафари қишлоқда яшайди. Шундай экан, аҳоли асосий қисмининг турмуш фаровонлиги қишлоқ хўжалигидан келадиган даромадга боғлиқ. Унлаб йиллар давомида вилоятнинг поёнсиз қир-адирларида ҳар йили минглаб тонна бошоқли дон ҳосили етиштирилаётгани ҳам шундан. Қолаверса, Жиззах вилояти мамлакатимизнинг йирик пахтакор ва ғаллакор ҳудуди ҳисобланади.

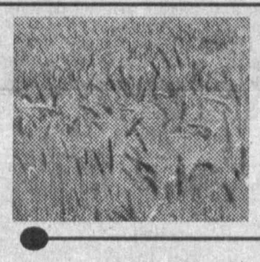

Бугунга келиб, мамлакатнинг ғалла мустақиллигига эришиш йўл-йўриқлари ишлаб чиқилгач, вилоятнинг суғориладиган ғаллазорлари кескин кенгайди. Табиийки, бу -- жойларда ғалла уруғчилигини йўлга қўйишга, унинг самарали янги тизимини яратилишига олиб келди. Аввал вилоят хўжаликларини, аста-секин қўшни вилоятларни ҳам юқори сифатли бошоқли дон уруғи билан таъминлашни йўлга қўйиш учун 1995 йилда Ғаллаорол туманида Амир Темур номли дончилик агрофирмаси тузилди. У вилоят эҳтиёжини тўла-тўкис таъминлаб, қўшни Тошкент вилояти, Хоразм воҳаси ва Қорақалпоғистон Республикасидаги ғаллакор хўжаликларга ҳам 2500 тоннадан зиёд элита ва биринчи репродукцияли уруғлик етказиб берди. Вилоятда бошоқли дон экинлари уруғчилигини янгача ривожлантириш мақсадида 1996 йилда 17 та уруғчилик хўжалиги ташкил этилди. Шунингдек, эскидан экиб келинаётган буғдой ва арпанинг камҳосилли навлари ўрнига серҳосил янги навлар жорий этиш борасида ҳам анча ишлар қилинди. Масалан, вилоятда шу пайтгача экиб келинган 23 хил нав қисқартирилиб, уларнинг 12 тури сақлаб қолинди.

Булар вилоятда ғаллачилик билан машғул мутахассислар меҳнати самарасидир. Лекин, афсуски, ана шу ижобий ишланишлар, тинимсиз меҳнатлар негадир вилоят миқёсида давлат режасидаги бошоқли дон ҳосилини етиштиришда, сифатли уруғлик тайёрлашда тўлиқ самара бермаяпти. Бундай дейишимизга асос бор: вилоятда 1996 йил эрта кўкламда 246 минг гектар майдонга бошоқли дон экилди. Ҳосил ўрим-йиғими ниҳояланганда маълум бўлдики, 126 минг гектар суғориладиган ғаллазорларда 14,0 центнердан, 120 минг гектар лалми ерлан бор-йўғи 1,9 центнердан ҳосил олинди.

Вилоятда 1996 йил дон етиштириш режаси 38 фоиз, даланга сотиш 53 фоиз, уруғлик тайёрлаш эса 31 фоиз бажарилди, холос. Бу рақамларни 1995 йилга нисбатан муқояса қиладиган бўлсак, 117 минг тонна, режага нисбатан эса 308 минг тонна кам дон етиштирилди.

Хўш, бу «лепсиниш»нинг сири нимада?

Маълумки, ташаббус бўғилган, янгилик қўллаб-қувватланмаган жойда муваффақият бўлмайди. Вилоятда, бошоқли дон экиндари ҳосилдорлигининг кескин камайиб кетганлиги ҳам шундан. Чунки, 1996 йилда ҳам асосий суғориладиган майдонларда қатор йиллардан буён кам ҳосиллиги неботланган, «Сето-Серрос-66», «Унумли буғдой» навли уруғ сепилди. Ваҳоланки, Ғаллаороллда-ги республика ғаллачилик илмий-тадқиқот институти олимлари яратган янги, серҳосил «Сангзор-4», «Сангзор-8», «Ёнбош» навлари ўзини оқлаган бўлса-да, негадир бу уруғлар бор-йўғи 1,5-3 минг гектар майдонгина экилди, холос.

Айтиш мумкинки, вилоят хўжаликларида навни янгилаш ва алмаштириш ишлари қониқарсиз. Шу боис 60 фоиз майдонларга III, IV, ҳаттоки V-репродукцияли буғдой ва арпа уруғлари сепиляпти. Бу фикрларга айрим хўжалик раҳбарлари ва вилоятда бу ишга мутасадди бўлганлар «бизга давлат уруғ етказиб бермаса, сара навни осмондан оламизми»? дея эътироз билдиришлари мумкин. Келинг яхшиси, фактларга мурожаат этайлик:

1994 йилда вилоят хўжаликларига давлат омборидан 25,8 минг тонна, 1995 йилда эса 27,5 минг тонна уруғлик ажратилганди. 1996 йилги ҳосил тақдири барбод этилиб, вилоятда уруғлик жамғариш режаси бор-йўғи 31 фоизга етказилгач, давлат ҳисобидан яна 18.000 тонна уруғлик ажратилди. Ўзини билган, ориятли раҳбар учун бу рақамларни ўқиш ва уқиш жуда оғир. Чунки бу—боқимандаликнинг айнан ўзидир.

Шу ўринда савол туғилиши мумкин: хўш, Амир Темур номли дончилик агрофирмаси етиштираётган сара уруғлик қаёққа кетяпти? Ғаллакор хўжаликларда ҳосил чўғи дилга ўтирмагач, қатор туман ҳокимлари «шавла кетса кетсин, обрў кетмасин» қабилида иш тутишиб, хўжаликлар уруғлик учун олиб қўйган ғалласини ҳам давлат буюртмаси ҳисобига топширтириб юборишди. Жумладан, Ғаллаороллда ҳам шу усул қўлланилди ва оқибатда агрофирма етиштирган 2120 тонна элита ва биринчи нав уруғлар оддий ғалла ҳисобида давлат буюртмасини бажариш учун топширилиб, кимларнинларга айби ёпилган бўлди.

Мамлакатимиз Президенти халқ депутатлари Жиззах вилоят кенгашининг сессиясида вилоятда ғалла ҳосилдорлигининг пасайиши сабабларини қуйидагича таҳлил қилган эдилар:

«Менимча, бунинг сабаби, аввалдамбоқ боқимандаликда, ўзибўларчиликда, эртанги кунни ўйламай, иши пала-партиш ташкил қилишда.

Ўтган йили 20 минг тонна сифатсиз уруғдан фойдаланилган. Бу вилоят бўйича экилган уруғнинг 45 фоизини ташкил қилади. Шундай уруғ тўлиқ униб чиқдими, ҳосилдорлиги қандай бўлади, ҳеч кимни ташвишга солмаган...»

Ана шу боқибеғамлик охир-оқибат чўқур илдиз отиб, анчамунча шох ташлашга ҳам улгурдики, бу иллатнинг сояси бугунгача ҳам йўқолгани йўқ. Вилоятда 1997 йил ҳосили учун кузги ғалла экишнинг бугунги аҳволи айнан шундан далолат беради. Мутахассисларнинг айтишича, Ғаллаорол, Зомин, Бахмал туманларидаги лалмикор хўжаликларда иш бироз жонланган бўлса-да, суғориладиган майдонларда ғалла етиштирувчи Зафаробод, Пахтакор, Дўстлик, Арнасой туманларидаги хўжаликлар раҳбарларининг ҳали-ҳануз қитғи ачимаяпти. 1996 йил ҳосилидан Зафарободда тошпиріккга нисбатан 22 фоиз, Пахтакорда 31, Арнасойда 10, Зомиида 8 фоиз миқдорида уруғлик жамғарилган.

Пахтакор туманидаги Амир Темур номли жамоа хўжалигида 11 тонна, «Оқ булоқ»да 16, «Бўстон»да 30, «Гулбоғ»да 50 тонна уруғлик жамғаришлари маълум бўлди. Арнасой туманидаги «Самарқанд», «Наманган», Мирзо Улуғбек номли, «Фарғона» каби хўжаликларда ҳам 5-10 тоннадан уруғлик тайёрланган холос. Хўш, бу қанча майдонга етиши мумкин? Қолган майдонларга ким уруғлик етказиб беради? Яна давлатми?!

Зафаробод туманидаги «Уч қаҳрамон» , Ҳамид Олимжон номли, Файзулла Хўжаев номли, Турғунбоев номли, Беруний номли, Алексеевский номли хўжаликларда 1997 йил ҳосили учун бир кило ҳам уруғлик жамғарилмаганлиги ёки сақлаб қолинмаганлиги айнан ана шу боқимандалик кайфиятидан дарак эмасми?

Давлатга орқа қилишнинг хунук оқибатлари бугун юзага қалқиб чиқаётир. Арнасой туманида режадаги 6500 тонна ўрнига 520 тонна, Мирзачўл туманида 3200 тонна ўрнига 900 тонна, Жиззах туманида 4800 тонна ўрнига 1707 тонна уруғлик жамғарилганлиги тўғрисида, кузги ғалла экиш ишлари бугунгача чўзилмоқда. Ваҳоланки, мўл ҳосилдан умиди бор киши экин экишни октябрь охирига қолмай тугаллайди.

Хўш, бугун сепилган дон қачон унib чиқади, унга қачон оби-тобида ишлов берилади? Қачон ўғит солиниб, сув таралади? Ахир , 1996 йилги қолоқликка ҳам айнан ана шу иллат — вақтида уруғ сепилмаслиги, тўлиқ кўчат ундириб олинмагани, қолаверса, агротехникага мутлақо эътибор қилинмагани сабаб бўлмаганмиди?

Мавжуд техникалар экиш мавсумга тайёрланмагани оқибатида, кўп ҳолларда уруғлик махсус мосламалар ўрнига, агротехник қоидаларга мутлақо зид равишда сочиб сепилмоқда. Шу соҳа мутахассисларига яхши маълумки, уруглик сочиб сепилганда унинг асосий қисми тупроқ устида қолиб кетади ва фақат қушларга текин озуқа вазифасини ўтайди. Бир қисми эса тупроққа омонат ўрнашиб, қишда совуқ уриши оқибатида нобуд бўлади. Баҳорга келиб эса уруглиқнинг бир қисмигина кўкаради ва бу майдонлардан энди етарли ҳосил кутмаса ҳам бўлаверади.

Бошоқли дон экинлари етиштиришдаги оддий агротехник талбирларга амал қилмаслик натижасида вилоятда сувли майдонлардаги ҳосилдорлик ўтган уч йил ичида кескин ортиш ўрнига 1994 йилги даражада қолмоқда. Биргина мисол: 1995 йилда кузги ғалла экиш мавсуми ноябрь ойининг охиригача давом этди. Майса униб чиққан майдонларни суғоришга деярли эътибор берилмади. Ҳаттоки, экишдан олдин бор-йўғи 30 фоиз майдонлар озиқлантирилди холос.

Ҳосилдорлик йил сайин ортиш ўрнига пасайиб бораётгани, қатор суғориладиган хўжаликларда бор-йўғи 15-20 центнердан бошоқли дон етиштирилаётганининг яна бир сабаби қўпгина раҳбарларнинг масъулиятни ҳис этиш салоҳиятидан йироқлигига бориб тақалмоқда. Эл-юрт ризқи учун тўлиқ жавобгарлик сезишмаганлиги туфайли 1997 йилги ҳосил тақдири ҳал қилинаётган бугунги кунларда ҳам ўтган йиллар сабоғидан тўғри хулоса чиқариб олинмаётир. Дон қабул қилиш корхоналари билан хўжаликлар ва хўжаликлар билан ижарачилар ўртасидаги шартномалар ҳалигача тўлиқ ҳал этилмагани ана шу масъулиятсизликдан дарак эмасми?

Мамлакатнинг мутлақ ғалла мустақиллигига эришиши йўлида жиддий тўғаноқ бўлаётган камчилик ва нуқсонларни бартараф этиш пайти етмадимикан?..

Шодиёр КАРИМОВ, «Халқ сўзи» мухбири. Ҳамид ИБОДАТОВ, Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги дон экиндари уруғчилиги бошқармаси мутахассиси.

Кичик бизнес -- иқтисодиётнинг устувор йўналиши

БИР ФИРМАНИНГ ҚИРҚ БИР ЮМУШИ

Эшпўлат Козимов Қарши шаҳридаги уйсозлик комбинатида қарийб йигирма йил меҳнат қилди. Оддий ишчиликдан то цех бошлиғи лавозимигача кўтарилди. Агар мустақиллик эпкини эсмаганида, комбинатдан пенсияга чиқармиди? Истиқлол туфайли унинг ихтирочилик иқтидори ўзгача намоён бўлди, ҳамкасбларининг, қурувчиларнинг назарига тушди. Бинокор эмасми, қурилиш материаллари ишлаб чиқаришга мўлжалланган фирма ташкил этди. У тикланаётган биноларга сайқал бериш, кўркамлигини оширишни кўнглига тугиб, биринчи ғалда безакли ғиштлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйди.

Фирма учун йирик таъминот ташкилотининг ёрдамчи хўжалиги, молхонаси бўлиб хизмат қилган, кейинчалик ўз ҳолига ташлаб қўйилган ярим вайрона жойни танлади. Ўзи билан бирга ишлаган ёшлардан бир-иккитасини биргаликда ҳамкорлик қилишга таклиф этди.

Дастлаб бино пештоқига, деворларга кўркамлик, шарқона безак берадиган ғиштлар пиширишни ўзлаштирилди. Бундай ғиштлар тайёрлаш учун махсус тупроқ ҳам зарур эди. Мутахассислар билан бамаслаҳат таркибида минерал тузлар, бошқа аралашмалар бўлмаган тоза тупроқ танланди. Қолиплар ҳозирланиб, турли шаклдаги ғиштлар қуйиш бошлаб юборилди. Кейин электр қуввати билан қизитиладиган печ тикланди. Ушбу печга солинган безак ғиштлар минг даражагача қизитилгач, яхшираб, пишиқ бўлиб чиқди, лабораторияда бундай ғиштлар энг юқори балл билан баҳоланди. Бу ютуқ Эшпўлатни ҳам, у билан иш бошлаган ёшларни ҳам руҳлантириб юборди. Улар қурувчи-буюртмачиларнинг талаб ва истакларини ҳисобга олиб, безак ғиштлар турини кўпайтира бориб, 17 турдаги маҳсулот ишлаб чиқаришни йўлга қўйдилар.

-- Уйсозлик комбинатида эканлигимда нуқул бир типдаги уйлар учун бетон деворлар ишлаб чиқарилар эди, -- деб эслайди Эшпўлат Козимов. -- Тикланган уй-жойларнинг кўриниши ҳам ночор эди. Шунинг учун ҳам биринчи ғалда иморатларнинг юзини очиш мақсадида уларга шарқона латифлик бағишлайдиган безак ғиштлар ишлаб чиқариб, ун фирмамизнинг биринчи маҳсулоти сифатида тақдим этдик.

Ёш ташаббускорлар ташкил этган мўъжазгина цех тез орада кенгайиб, йирик фирмага айланди. Улар талабга кўра, йўлакларга тўшалдиган бетон плиталар ишлаб чиқаришни ҳам ўзлаштириб олишди. Иш ҳажми кенгайган сари ишчи кучларига, мутахассисларга эҳтиёж ошди.

Айни пайтда фирмада тўртта қурилиш-тиклаш бригаласи фаолият кўрсатмоқда. Фирма томонидан тайёрланаётган плиталарни, бинолларга шарқона сайқал берадиган безакларни уларнинг ўзлари ўрнатиб, буюртмачининг талаб-истаги бўйича биноларга кўркам тус берадилар. Бу иш қурилиш ташкилотларникига қараганда 35--40 фоиз арзонга тушаётир. Чунки қурилиш материалларининг аксарият қисми фирманинг ўзидан чиқади.

Бундан ташқари, улар турли русумдаги енгил ва юк машиналарини ремонт қилишни ҳам йўлга қўйган. Буюртмачининг хоҳишига қараб, ремонт ишлари уй-жойнинг ўзида, ташкилотда ёки фирма устахонасида амалга оширилади. Бу ерда машиналарнинг моторини созлашдек мураккаб юмушлар ҳам бажарилади. Чунки фирмада ўз ишининг устаси Аркадий Брязгинга ўхшаш малакали мутахассислар фаолият кўрсатишади.

Фирмада дурадгорлик ва пайвандлаш цехлари ҳам иш бошлади. Бу цехларнинг усталари мижозларнинг уйида дурадгорлик ишларини амалга оширадилар; уй томини ёпишади, пол қоқишади, эшик, дераза рамлари тайёрлашади.

«Меъмор» фирмаси кун сайин кенгайиб бораётир. Аҳолидан тушаётган буюртмалар эса кўпаймоқда. Негаки унинг-жамоаси ишни пишиқ-пухта, сифатли амалга ошираяпти. Шу боис, фирма мутахассислари томонидан бажарилаётган ишлар аҳолига маъқул бўлаётир.

Эшпўлат Козимов доимо изланишда. У ҳозир кафел плитаси ишлаб чиқаралиган цех очиш тарадлудида. Лойиҳалаш тугалланди. Ўта чидамли ғиштлар ишлаб чиқариш ҳам йўлга қўйилади.

Фирмада жами 94 киши фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг учтасигина идора ходими. Ишчилар 4 минг сўмлан маош олишяпти. Шунинг учун бирон киши бошқа ташкилотга ўтиб ишлашни хоҳламайди.

Фирма ўз ёрдамчи хўжалигига эга. Қарши туманидаги «Қарши» жамоа-ширкат хўжалигидан 2 гектар ер олишган. Ишлаб чиқаришдан тушган фойданинг бир қисми сарфланиб, 10 бош қорамол, 6 бош қўй сотиб олинди. Келгуси йилдан бошлаб эса деҳқончилик, чорвачилик маҳсулотлари етиштирилиб, фирма ходимларига арзон нархларда сотилади.

Фирма жамоаси муҳандис Эшпўлат Козимов етакчилигида ишлаб чиқаришни ривожлантириш, янги-янги маҳсулотлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш орқали юртимиз биноларига сайқал бериш, аҳолига энг яхши, сифатли хизматларни тақд

Олов — тилсиз ёв

ЁНҒИН — ЭҲТИЁТСИЗЛИК ОҚИБАТИ

Ҳар бир фаслнинг ўзига хос фазилатлари бор. Гарчанд, қиш ҳам ўзининг такрорланмас гўзаллиги билан ажралиб турса-да, аммо у ҳар доим ҳам инсонларга бир этак қувончу бир чимдим ташвиш ҳам олиб келади. Бу муаммолардан энг асосийси турар жойларни иссиқлик билан таъминлашдир. Хонадонларда иссиқликни сақлаш мақсадида фуқароларимиз турли-туман иситиш асбобларидан фойдаланишга мажбур бўладилар, бу эса ўз навбатида ёнғин келиб чиқиш хавфини янада оширади.

Хўш, бу хавфдан йироқлашиш учун нималар қилиш керак? Мухбиримиз шу муносабат билан Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги ёнғиндан сақлаш бошқармаси бошлиғи, ички хизмат полковниги А. Х. Ёқубов билан суҳбатлашди.

— **Атҳам Ҳасанович! Аввалдан, ҳозирги вақтда ёнғинлар вазияти, аниқроғи, бугунги кундаги ҳақиқий аҳвол ҳақидаги фикрингизни билишни истар эдик.**

— Рақам ва таҳлилларга эътибор берадиган бўлсак, йил мобайнида электр мосламаларининг носозлиги, оловдан эҳтиётсизлик билан фойдаланиш ва бошқа сабаблар туфайли содир бўлаётган ёнғинларнинг камайиб бораётганлигини, иситиш печлари ва газ мосламаларидан нотўғри фойдаланиш, спиртли ичимликлар ичиш ва чекиш оқибатида содир бўлаётган ёнғинлар сони ўсаётганлигини кузатишимиз мумкин. Ўтган 1995-96 йиллардаги қиш мавсумида иситиш печларидан келиб чиққан ёнғинлар умумий ёнғинларнинг 42,9 фоизини, газ мосламаларидаги ёнғинлар эса 26 фоизини ташкил этган, яъни ҳар бир иккинчи ёнғин шу сабабларга кўра содир бўлган эди. Спиртли ичимликлар ичиш ва маст ҳолда чекиш натижасида содир бўлган ёнғинлар ҳам ўтган йилга нисбатан 54,2 фоизга ортган. Ҳозирги вақтда ёнғиндан сақлаш хизматларини қаттиқ ташвишга солаётган муаммо, бу болаларнинг уйда ёлғиз қолдирилиши, уларнинг олов билан ўйнаб ҳалок бўлиши ҳолларининг такрорланишидир. Мана шу сабаблар оқибатидаги ёнғинларда 130 та инсон ҳалок бўлди, минглан ортиқ фуқаро турли даражада тан жароҳати олди.

— **Бунинг сабаблари нимада?**

— Одатда қишга тайёргарлик асосан ёз ва куз ойларида олиб борилади. Бу даврда фуқароларимиз хонадонларининг иситиш печларини, газ мосламаларини қўнғилли ўт ўчириш ва газ идоралари хизмати ходимларини жалб қилган ҳолда таъмирлашлари лозим. Аммо айрим ҳолларда уй эгалари бундай тайёргарлик ишларига лоқайдлик билан қарайдилар ва мутахассислиги бўлмаган шахслар ёрдамида ёки ўзлари иситиш печларини қуриш, таъмирлаш, газ мосламаларини ўзбошимчалик билан ўрнатиш ва улаш ишларини амалга оширадилар. Баъзи хонадон эгалари эса иситиш мосламалари ва газ асбобларини қиш фаслида фойдаланиш учун тайёрламайдилар, уларни ишлатишда оддий ёнғин хавфсизлиги қоидаларига риоя қилмайдилар.

— **Француз мутафаккирларидан бири айтадики, билимсизлик ҳеч вақт ёмонлик келтирмайди, фақат янглишиш хатарли. Одамлар билмаганлари учун эмас, балки ўзларини билимдон тутганлари учун янглишадилар. Бу гап сиз таъкидлаб ўтган «устамон»ларга ҳам тегишли. Ваҳоланки, улар билмайдиларки, лоқайдлик ва янглишиш катта нохушликларга олиб келиши мумкин.**

— Бўлмасам-чи? Айрим ҳолларда фуқароларимизнинг эҳтиётсизлиги, иситиш мосламалари ва газ асбобларидан нотўғри фойдаланишлари, болаларни қаровсиз қолдиришлари фожиали оқибатларга олиб келмоқда. Масалан, шу йил 27 октябрь куни Тошкент шаҳар, Спутник-9 даҳаси, 25-уйнинг 12-хонадонида истиқомат қилувчи 5 ёшли Денис ва Дима Любимовлар қаровсиз қолдирилганликларидан фойдаланиб олов билан ўйнаганлар. Уйинқароқлик ўзлари ва 1 яшарлик сингиллари учун фожиали тугаган. 28 октябрь куни Фарғона вилояти Қува тумани Оқота қишлоғида яшовчи Р. Шералиева (1973 йилда туғилган) иситиш печидан нотўғри фойдаланиш оқибатида ҳаётдан бевақт кўз юмган. 19 ноябрь куни Наманган вилояти Уйчи туманининг А. Отаниёзов кўчасида истиқомат қилувчи Б. Валиев хонадонидаги ёнғин эса уй бекасини ва унинг иккита ёш боласини ўз домига тортиб кетди. 23 ноябрь кечаси Самарқанд вилоятининг Каттақўрғон туманида яшовчи К. Алимова хонадонида иситиш печининг қизиши натижасида рўй берган ёнғинда уйда ёлғиз қолдирилган иккита ёш боланинг ҳаёти фожиали тугаган.

— **Ёнғиндан сақлаш хизматчилари бу борада қандай чоралар кўрмоқда?**

— Ходимларимизнинг асосий мақсадларидан бири турар жойларда ёнғин хавфсизлигини таъминлаш, аҳоли ўртасида тушунтириш ишларини олиб боришдир. Шу туфайли биз аниқ режа асосида аҳолига ёнғин хавфсизлиги қоидаларини тушунтириб бормоқдамиз. Йил бошидан бери 900 мингдан зиёд хонадоннинг ёнғинга қарши ҳолати текшириб чиқилди, уй эгаларига ўз фикр-мулоҳазаларимизни айтдик. Оммавий ахборот воситаларидан кенг қўламда фойдаланяпмиз. Ёнғинлар бўйича плакатлар, эслатма ва мурожаатномалар ишлаб чиқилиб, аҳоли ўртасида тарқатилмоқда.

Лекин бундай тушунтириш ишларини нафақат ёнғиндан сақлаш хизмати мутахассислари, балки жамоатчилик, маҳалла қўмиталари, коммунал хизмат кўрсатиш, газ идоралари хизматлари ходимлари ҳам олиб боришса, ўт балосини жиловлашга, халқимизнинг мол-мулкини, қолаверса, инсон ҳаётини оловдан асрашга ўзларининг катта ҳиссаларини қўшган бўлардилар.

— **Бундай ҳодисаларнинг олдини олиш учун қандай маслаҳатлар берган бўлардингиз?**

— Авваломбор, ҳамюртларимиз иситиш мосламалари ва газ асбобларидан узоқ муддатда фойдаланиш мумкин эмаслигини унутмасликлари керак. Бунинг учун уларни 3-4 соатдан ортиқ ёқмаслик даркор. Газ билан иситиладиган печларни мунтазам равишда назорат қилиб туриш керак ва уйқуга кетишдан олдин ўчириб қўйиш лозим. Мавжуд иситиш печларини ва газ ускуналарининг мўрилари қишги мавсумда ойига 2 маротаба тозаланиб, соз ҳолда туриши, табиий газда ишлатиладиган АГВ, ВН-100 ва бошқа иситиш мосламалари техник кўрикдан ўтказилиши, агарда камчиликлари бўлса газ идоралари ходимлари чақиртирилиб тузатилиши, иситиш мосламалари, газ асбоблари, мўрилар атрофи ёнувчан материаллардан тоза сақланиши керак.

Мабодо уйингизда газ ҳидини сезсангиз, учқун чиқарувчи мосламалардан (чироқларни ёқувчи мослама, телевизор, телефон, радио ва бошқалар) асло фойдаланманг, яъни ёқманг ва ўчирманг, оила аъзоларини ташқарига чиқариб, хонани шамоллатинг, газ идораларига хабар бериб, очиқ оловдан фойдаланмаган ҳолда газ чиқаётган жойни аниқлаб, ҳўл латта билан ўраб, ташқарига чиқинг.

Оддий ёнғин хавфсизлиги қоидаларига риоя қилинса, қишнинг совуғи ташвиш келтирмайди, уйларимиз доимо иссиқ, фарзандларимиз соғ-саломат ва кўнглимиз хотиржам бўлиши муқаррар!

Э. БОЛИЕВ суҳбатлашди.

Акс-садо

«ПИЛЛАЧИЛИК ЎГАЙ СОҲАМИ?»

«Халқ сўзи»нинг шу йил 8 ноябрь сонида юқоридаги сарлавҳа остида чоп этилган мақолада ҳозирги кунга келиб пиллачиликка эътибор сусайганлиги, тармоқни бугунги кун талаблари даражасида ривожлантириш учун нималар қилиш зарурлиги ҳақида фикр юритилиб, бир қатор долзарб муаммолар кўтарилган ва уларнинг ечими хусусида аниқ-тайин таклиф ва тавсиялар баён этилганди.

Мақолада ўртага қўйилган муаммо ҳақиқатан ҳам долзарб бўлгани боис у шу соҳада фаолият юритаётган олим ва мутахассисларда катта қизиқиш уйғотиб, уларни ўз фикр-мулоҳазаларини ёзиб, таҳририятимизга йўллашга ундади. Таҳририят ана шу мактубларни газета саҳифаларида эълон қилиб боришни лозим топди. Қуйида Ўзбекистон ипакчилик илмий-тадқиқот институтининг илмий кенгашида олимларнинг «Пиллачилик ўгай соҳами?» мақоласи юзасидан билдирган фикр-мулоҳазалари билан танишасиз.

«Пиллачилик ўгай соҳами?» мақоласи институт илмий кенгашининг мажлисида кўриб чиқилди ва унда муҳим муаммолар кўтарилганлиги ва долзарб вазифалар қўйилганлиги таъкидланди. Ҳақиқатан ҳам кейинги 3-4 йил ичида тайёрланаётган пилла ҳажми анча камайиб кетди. Айниқса, пиллакорларга тўланадиган ҳақ, пиллачиликнинг озуқа базаси тўғрисида, пиллаларни топшириш ва сифатини аниқлаш бўйича яхши таклифлар берилган.

Кейинги йилларда пиллакорларнинг ипак қурти боқишдан оладиган даромадлари ниҳоятда пасайиб кетди ва бунинг устига ҳақларнинг ўз вақтида тўланмаслиги оқибатида пилла етиштирувчилар сони йилдан-йилга камайиб бормоқда. Пиллачиликнинг бирдан-бир озуқа базаси бўлган тут дарахтлари қаровсиз ташлаб қўйилди. Охирги 5 йилда 62 млн. туплан кўпроқ тут дарахтлари ва 1300 гектардан ортиқ тутзорлар қўпориб ташланган. Шу сабабли кейинги 3-4 йил ичида республикамизда пилла етиштириш деярли учдан бир баравар қисқарган. Пиллаларни қабул қилиш, сифатини аниқлаш ва шунга қараб нархини белгилашда ҳамон эскича, жаҳон пиллачилик тажрибаларидан йироқ усуллардан фойдаланиб келинмоқда.

Республика пилласининг ҳосили ва сифати ҳақиқатдан ҳам ипак қурти тухумларининг сифати ва зотига боғлиқ. Мақолада бунга алоҳида ўрин берилган. Лекин, бу масалага бир томонлама ёндашилган яъни селекционер олимларнинг фаолияти бироз қамситилган.

Масала шундаки, селекциячи олимлар ипак қуртининг серипак зотларини яратиб, давлат синовларига топширганлар. Чунончи, фақатгина кейинги уч йил давомида Узбекистон ипакчилик илмий-тадқиқот институти олимлари яратган ипак қуртининг бешта дурагайи (Узбекистон-5, Узбекистон-6, Ипакчи-1, Ипакчи-2 ва бошқалар) давлат синовларидан муваффақиятли ўтиб, районлаштириш учун қабул қилинган. Аммо янги дурагайлар тухумларини кўпайтириш ва ишлаб чиқаришга кенг жорий этиш иши тўғри йўлга қўйилмаган.

Ҳозир амал қилаётган тартибга кўра янги зот ва дурагайларни ишлаб чиқаришга жорий этиш учун қариб 10 йил вақт кетади. Бу вақт мобайнида янги дурагайларнинг ирсий ва маҳсулдорлик хусусиятлари мавжуд технологиядаги камчиликлар туфайли пасайиб кетади.

Ҳозирги кунда Ўзбекистон ипакчилик илмий-тадқиқот институтида ҳам юқори пилла ҳосили берадиган, ҳам технологик кўрсаткичлари бўйича бозор талабларига тўла мос келадиган янги зот ва дурагайлари яратилди. Жумладан, «Олтин водий» номи билан аталган дурагай пилласининг ўртача вазни 2,2--2,3 грамм, қуруқ пилладан ҳом ипак чиқиши 46,1--47,1 фоиз, толасининг узунлиги 1557--1558 метр, узилмасдан чуватиладиган тола узунлиги эса 680--800 метр. Таққослаш учун ишлаб чиқаришда кенг тарқалган «Тетрогибрид-3» кўрсаткичларини келтирамиз: пилланинг хом ипак чиқиши 42,6 фоиз, тола узунлиги 1130 метр, узилмасдан чуватиладиган тола узунлиги 490 метр. Бироқ давлат синовларидан ўтган ва илгари районлаштирилган дурагайларга нисбатан тегишли эътибор ва назоратнинг йўқлиги натижасида селекционер олимлар яратган дурагайлар ишлаб чиқаришга кенг ёйилмаган.

Мақолада хорижий мамлакатлардан валютага ипак қурти тухумларини келтирилаётганлиги ҳақида ўринли эътироз билдирилган. Бизнинг фикримизча, бундан воз кечиш, шу мақсадга йўналтирилаётган валюта маблағларини ўзимизда тайёрланаётган уруғлар сифатини яхшилаш, ҳамда уруғ заводларини, наслчилик станцияларини ва илмий-тадқиқот муассасаларининг лабораторияларини замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозлашга қаратиш лозим.

Узбекистон ипакчилик илмий-тадқиқот институтида ипак қурти тухуми сифатини оширишга қаратилган янги технологиялар яратиш борасида тадқиқотлар олиб борилган. Масалан, наслчилик ишининг янги технологик регламенти яратилдики, уни амалда жорий этиш зот ва дурагайларнинг ирсий ва маҳсулдорлик хусусиятларини тўла сақлаб қолиш, биологик хусусиятлари бўйича хорижий фирмалар маҳсулоти билан бемалол рақобатлаша оладиган саноатбоп тухумлар олиш имконини беради. Бу ишларни амалга ошириш учун наслчилик станциялари ва уруғчилик корхоналарини янги технологияларга ўтказиш лозим.

Институтда пиллакорлар етиштирган пилла хомашёсининг сифатини аниқлашнинг янги, жаҳон бозорида тан олинган усулларини ишлаб чиқиш бўйича ҳам маълум ишлар қилинган. Пилла сифатини аниқлаш ва сертификатлаштиришнинг Япония ва Жанубий Кореяда қабул қилинган ва ҳозир амал қилинаётган усуллари республикамизда етиштирилаётган пиллалар сифатининг пастлигини ҳисобга олган ҳолда ҳар томонлама синаб кўрилди ва пилла учун янги норматив ҳужжат лойиҳаси ишлаб чиқилди. Шу билан бирга пиллаларни сертификатлаштириш тизими яратилди. Натижада, пиллаларни синаш ва сертификатлаштириш миллий марказини (ПССМ) ташкил этиш бўйича таклифлар тайёрланди.

Тут дарахтининг институт олимлари томонидан яратилган 9 та нави республикада районлаштирилган. Лекин, уларни кўпайтириш ва ишлаб чиқаришга кенг жорий этиш турли сабабларга кўра амалга оширилмай келинаяпти.

Узбекистон ипакчилик институти олимлари республикамизда етиштирилаётган пиллалар сифатини жаҳон бозорида рақобат қила оладиган даражага етказиш бўйича, ўз имкониятлари чегарасида бошқа муаммолар устида ҳам ишламоқдалар.

Давлат назорати фош этади

СИФАТИГА КАФОЛАТ БЕРОЛМАЙМИЗ...

«Ўзавтосаноат» уюшмасининг «Москвич» техник хизмат кўрсатиш станцияси ходимлари мижозларига худди шундай шарт билан хизмат қилиб келишган. Бунга давлат назорати ходимлари ҳам ишонч ҳосил қилишди.

Қандай қилиб тўғри ишлаш мумкинлигини белгилаш, жумладан, автомобилларни таъмирлаш бўйича меъёрий-техникавий ҳужжатларни ишлаб чиқиш билан минглаб мутахассислар шуғулланган. «Москвич»дагилар буни билмасликлари мумкин, чунки бу ерда бундай ҳужжатларнинг ўзи йўқ. Шу сабабли автомобиллар эгаларидан эҳтиёт қисмларнинг сифати текширилмай қабул қилиб олинаверган, сифатсиз ёнилғи-мойлаш материалларидан, яроқсиз ўлчов асбобларидан фойдаланилган.

Текшириш натижаларига кўра станциянинг ишлаб чиқариш «фаолияти» нуқсонларни тугатгунга қадар тўхтатиб қўйилди, айбдорлар маъмурий жавобгарликка тортилди.

КАМЧИЛИКЛАР ТУГАТИЛДИ

«Андижонсут» ва «Шаҳрихонсут» акционерлик жамиятларининг фаолияти текширилганида бу корхоналарда ишлаб чиқарилаётган «Крестянская» сариёғи номига сира мос эмаслиги аниқланди.

Лабораторияда ўтказилган текширишлар сариёғнинг ортиқча нордонлигини, зич эмаслигини кўрсатди. Ўраб чиқарилаётган қоғоздан сариёғнинг қачон тайёрланганини ҳам билиб бўлмайди.

Жазо чоралари белгиланганидан сўнг бу корхоналарда йўл қўйилган нуқсонлар тугатилди, технология жараёни ва лаборатория иши устидан назорат кучайтирилди. Натижада маҳсулот сифати яхшиланди. Маҳсулот номи ҳам сариёғ тайёрлаш технологиясига мослаштириб, ўзгартирилди.

СОТИШ ТАЪҚИҚЛАНДИ

Давлат назорати ходимлари «Ўзбекенгилсаноат» давлат уюшмасига қарашли «Кўкча» акционерлик жамиятида стандарт талаблари бузилаётганини аниқлашди.

Шуни айтиш кифояки, бу ерда тикилаётган тўрт хил маҳсулотдан уч хили талабга жавоб бермайди. Аёлларнинг юзта костюми текширилганида, уларнинг 20 таси яроқсиз бўлиб чиқди. Бир хил маҳсулот бошқа турдаги маҳсулотнинг меъёрий ҳужжатларига мувофиқ тикилаверган.

Корхонага жарима солиниб, сифатсиз маҳсулотларни сотиш тақиқланди. Маҳсулот сифатига масъул бўлган муҳандис маъмурий жавобгарликка тортилди. Энди тикувчилар енг шимариб, нуқсонларни тугатишмоқда.

Зафаробод туманидаги С. Раҳимов номли ширкатлар бирлашмасининг 8-ширкати деҳқонлари келгуси йил ҳосилига пухта замин яратиш мақсадида 585 гектар майдонни сифатли шудгор қилиб қўйишди. Айни кунларда деҳқонлар ерларнинг шўрини ювишаяпти.

СУРАТДА: (чапдан) Ў. Эгамбердиев, И. Ҳакимов, Ҳ. Ҳусановлар далаларга яхоб суви беришаётган пайт.

Н. АЛМУРОДОВ олган сурат.

ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҚЛАРИ АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Тошкент шаҳар телефон алоқаси ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси тармоқ абонентларини ҳисобга олишни тартибга солиш ва **абонентлик қурилмаларини қайта расмийлаштириш** тартибини соддалаштириш мақсадида **1996 йилнинг охиригача** бўлган даврда истисно тариқасида **квартирали бўлиш** (сотиб олиш, айирбошлаш, совғага ёки меросхўр сифатида олиш ва бошқалар) **натижасида телефоннинг амалдаги эгасига айланган, бироқ уни ўз номига ўтказишга улгурмаган абонентларни бир вақтнинг ўзида соддалаштирилган тартибда қайта рўйхатга олади.**

Ушбу квартира (уй)ларда мавжуд бўлган телефонлар агар имтиёзчиларнинг қондирилмаган аризалари бўлмаса, паспорт, телефон ўрнатилган уй-жойга эгалик ҳуқуқини тасдиқлайдиган ҳужжатлар (нотариал томонидан тасдиқланган, олди-сотди ҳақидаги шартнома, совға, айирбошлаш, мерос ва бошқалар) тақдим этилса, шаҳар телефон алоқаси узелларида кўрсатилган муддатда **аввалги эгасидан янги эгасига расмийлаштириб берилади**.

Ўзбекистон Республикаси шаҳар ва қишлоқ телефон алоқаларидан фойдаланиш Низомига мувофиқ абонентлик номери эгасига тегишли эмаслиги аниқланган тақдирда алоқа корхонаси абонентни ёпиб қўяди.

Телефон алоқа узелларига ариза билан мурожаат қилинг, телефон учун қарзингизни узинг, қайта расмийлаш-тириш ҳақини тариф бўйича тўланг ва **телефондан қонуний фойдаланинг!**

Телефон узеллари кассаларидаги иш тартиби ҳар куни дам олишсиз соат 8 дан 17 гача.

Тошкент шаҳар телефон алоқалари ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси.

Уйчи туманидаги 40-ўрта мактабда қисқа муддат — бир ой ичида кенг ва ёруғ синф хоналаридан иборат қўшимча бино фойдаланишга топширилди.

СУРАТЛАРДА: мактаб ўқитувчиси М. Раҳимова дарс пайтида; мактаб биносининг умумий кўриниши.

Тоҳиржон Ҳамроқул олган суратлар.

БИЗНИНГ ШАРҲ

Шаҳар телефон тармоқлари маъмуриятининг хабарномаси эълон қилингани муносабати билан, шунингдек, кўп сонли газетхон-абонентларнинг манфаатдорлигини ҳисобга олиб, жамоатчи мухбиримиз корхона бошлиғи Ш. Одиловга бир неча савол билан мурожаат этди.

-- Шуҳрат Абдуғаниевич, аввало сизни яқинда ўшбу мураккаб, аммо шаҳар структураси ва умуман, мамлакат телекоммуникацияси бутун тармоғида жуда муҳим бўлган корхонага раҳбар этиб тайинланганингиз билан қутлаймиз. Сиз тармоқда янги ходим эмассиз, қарийб 30 йил шу соҳадаги иш стажига эгасиз, қолаверса, кейинги уч йил давомида шу корхонада бош муҳандис бўлиб ишладингиз. Айтингчи, қурилмани ўз номларига ўтказмаган телефон эгаларини имтиёзли тарзда қайта рўйхатга олишга қарор қилинганлигининг боиси нимада?

-- Аввало, қутловингиз учун ташаккур. Энди қайта рўйхатга олиш масаласига келсак, бу -- мажбурий чора. Ҳозир шундай вазият вужудга келдики, шаҳарнинг кенг кўламли тармоғи абонентлари орасида квартира ва уйларга олди-сотди, меросхўрлик, айирбошлаш, совга қилиниши орқали эга бўлиб, телефондан фойдаланувчилар кўпайиб кетди. Уй-жой эгасига айланган киши агар бу квартира (уй)да аввалги эгаси қолдирган телефон бўлса, ўз-ўзидан телефон тармоғи абоненти бўлиб қолмайди. Амалдаги қоидага мувофиқ бундай телефон деярли барча ҳолатларда навбатда турган биринчи қўшнига олиб берилиши керак. Яъни телефон олиб қўйилиши керак. Буни билган янги уй эгалари юз берган ўзгариш ҳақида телефон узелига хабар қилишга шошилмайдилар. Оқибатда рўйхатга олишда, тўловда, маълумотнома-ахборот тайёрлашда чалкашликлар юзага келади. Айниқса, тармоқда бутун телекоммуникация объектларини тўлдан қайта қуриш ва модернизациялаш бўйича катта ишлар қилинаётган ҳозирги кунда бу номақбулликдир.

Қайта рўйхатга олишни соддалаштириш мақсадида биз шу чорани қўллашга мажбур бўлдик. 1996 йилнинг охиригача бундай абонентларни бир вақтнинг ўзида ҳамма телефон алоқалари узелида эркин қайта рўйхатдан ўтказамиз. Одатда, телефон уй-жойнинг янги эгасида сақланади. Бундан фақат бир ҳол мустасно яъни агар имтиёзчилар навбатда турган бўлса, бошқача қилиб айтганда, агар аризачилар телефонни навбатсиз ўрнатиш ҳуқуқига эга қўшнилар бўлса. Иккинчи жаҳон уруши ногиронлари ва қатнашчилари, байналмилал аскарлар ҳамда телефондан фойдаланиш бўйича амалдаги қоидаларда кўрсатилган бошқа тоифа кишилар шу жумлага киради. Бошқа ҳамма ҳолларда уй-жой эгаси эканлигини тасдиқловчи зарур ҳужжатлар тақдим этилган тақдирда телефон янги эгаси номига қайта расмийлаштирилади. Дарвоқе, маҳаллий телефондан фойдаланишнинг янги тартиблари лойиҳасида бундай қоида ёзиб қўйилган, у яқинда келишувдан ўтади ва тасдиқланади. Бундай тартиб телефон тармоқлари абонентларини қайта рўйхатга олиш тадбирини соддалаштиради.

Одамлар қайта рўйхатдан ўтишга ариза билан келишдан бош тортмасликлари учун шуни таъкидламоқчиманки, бўшаган телефон номери ва линияга даъвогар бўлган имтиёзчилар у қадар кўп эмас. Бу қайта рўйхатдан ўтишлари лозим бўлган абонентларнинг арзимаган қисмидир.

-- Шундай бўлс-да, айтайлик, янги уй-жой эгаси мавжуд телефонни ўз номига расмийлаштириш тўғрисида ариза билан келса-ю, уни кўчириб, бошқа кишига бериб юборишни эҳтимоли ҳам йўқ эмас. Агар бундай абонентлар қайта чақирилганда ҳам алоқа узелига келмасалар унда нима бўлади?

-- Ишонамизки, бундай ҳол юз бермайди. Келишади. Ахир эълон қилинган муддатдан сўнг қайта рўйхатдан ўтмаган абонентлар борлиги аниқланса, телефонлари олиб қўйилиб, имтиёзчиларга эмас балки навбатда биринчи турганга берилади. Телефондан уни исталган вақтда олиб қўйишлари мумкинлигини била туриб фойдаланиш -- ахир бу тинимсиз ташвишда бўлиш-ку. Биз телефондан қонуний фойдаланиш имкониятига эга бўлаётган кўплаб кишиларга қонуний абонент бўлиш, тинимсиз таъқиб этувчи ташвишдан қутилишни таклиф этяпмиз. Шу билан бир вақтда уй-жой бошқармаларида телефон ҳамда квартира (уй)ларнинг фақат бир кишига қарашли бўлишини текшириб кўраяпмиз. Агар бу борада номутаносиблик аниқланса, телефон олиб қўйилади.

Бизнинг бу борада чоп этган эълонимизда телефон алоқаси узелларининг қатъий иш тартиби белгилаб қўйилган: эртадаб соат 8 дан кеч соат 17 гача ҳар куни, дам олишсиз. Йил охиригача шундай бўлади.

Агар бирор муаммо ёки саволлар туғилса, қуйидаги телефон орқали мурожаат қилиш мумкин: 55-77-17.

А. КУДИНОВ суҳбатлашди.

Бир хат изидан

ҚОЗОНЧИНИНГ ЭРКИ БОРМИ, ҚАЙДАН ҚУЛОҚ ЧИҚАРСА...

БИРИНЧИ ВОҚЕА: 1995 йилнинг кузида Тўрткўл тумани судига Элликқалъа тумани Сарибий қишлоғида яшовчи Сейитова Бибихожар даъво аризаси билан мурожаат қилади. Унинг ёзишича 1982 йилнинг август ойида Тўрткўл шаҳридаги Низомий кўчаси 2-уй унинг эри Оллоёров Худойберган номига расмийлаштирилган. У олти хонали бу бинонинг деворларини тиклаб, устини бостирганликларини, лекин моддий қийинчиликлар туфайли жойнинг қолган қисмини таъмирлай олмаганликларини, 1991 йилнинг ноябрида эри вафот этганлигини, айни кунда Низомий кўчаси 2-уйда эрининг акаси Раҳмонов Ҳожибойнинг қизи Раҳмонова Индира оиласи билан яшаб келаётганлигини, 1991 йилдан кейин қайнотаси ва қайнонаси бирин-кетин вафот этиб, ўзи қаттиқ касалланиб қолганлиги сабаб, эрининг номида бўлган мулкни ўз номига расмийлаштириш учун қонунда белгиланган вақтда тегишли идораларга мурожаат қила олмаганлигини билдиради. Низомий кўчаси, 2-уйни асосий меросхўр сифатида ўз номига расмийлаштириб беришни сўрайди.

1995 йилнинг 29 ноябрь куни бўлган суд мажлисида жавобгар сифатида иштирок қилган Муродова Мунаввар Низомий кўчаси 2-уйни у турмуш ўртоғи Раҳмонов Ҳожибой билан 1979 йилда сотиб олганликларини, Раҳмонов Ҳожибойнинг укаси Оллоёров Худойберган номига расмийлаштиргани билан, уй ўрнини сотиб олиш ва уни тиклаш билан боғлиқ ҳамма маблағларни эри тўлаганини, шу сабаб уйнинг ҳақиқий эгаси деб Раҳмонов Ҳожибой топилиши лозимлигини, ҳозирги пайтда уйда 1991 йил вафот қилган Раҳмонов Ҳожибойнинг қизи Раҳмонова Индира оиласи билан яшаб турганини кўрсатади.

Н. Йўлдошев раислигидаги суд ҳайъати Тўрткўл шаҳар Низомий кўчаси, 2-уйни Сейитова Бибиҳожар номига расмийлаштириш ҳақида ҳал қилув қарорини чиқаради.

Баъзи бир тафсилотлар: 1979 йилда Низомий кўчаси 2-уйнинг ўрнидаги ер участкаси Рамазонов Болтабой ва унинг рафиқаси Л. Успенскихлар томонидан Раҳмонов Ҳожибой ва Муродова Мунаввارларга 4 минг сўмга сотилган. Ер участкаси Рамазонов Болтабойнинг ўғли Махсуднинг номида бўлган. Л. Успенскихнинг кўрсатишича, ер участкасини сотиб олишда Оллоёров Худойберган иштирок қилмаган.

Низомий кўчасининг аҳли 1996 йилнинг сентябрь ойида йиғилиш ўтказиб, шу кўчанинг 2-уйини Раҳмонов Ҳожибой ва Муродова Мунавварлар томонидан қурилганини, қурилишда Оллоёров Худойберган ва Сейитова Бибиҳожарларнинг ҳеч қандай иштироки йўқлигига гувоҳлик беришади ва йиғилишнинг 16 киши имзо қўйган ҳамда маҳалла қўмитаси муҳри билан тасдиқланган қарори кўчирмасини туман судига топширадилар. Шу кичик кўчада яшайдиган бирорта хонадоннинг эгаси уй Оллоёров Худойберган томонидан сотиб олинганини ёвуз унинг иштирокида қурилганини тасдиқлаган эмас.

Ва, ниҳоят Сейитова Бибиҳожарнинг даъвоси уйнинг 1991 йилдаги, яъни унинг тикланиб ва томи бостирилиб қўйилган аҳволига тегишли. Ҳал қилув қарорида жуда бўлмаганда 1991 йилдан кейин Раҳмонова Индира оиласининг шу уйни бунёд қилишга, яъни, эшик ва дераза, шифер, бўёқ, пол ва шифт учун ёғоч материаллари, дарвоза қуриш, электр, газ, иссиқлик тармоқларини ўтказиш билан боғлиқ харажатлари кўрсатилганида бир нави бўларди, лекин булар йўқ. Аксинча, суднинг ҳал қилув қарорида, агар уни диққат билан ўқиса, ушбу ҳужжатни чиппакка чиқариб юбориши мумкин бўлган икки жиҳат кишининг эътиборини ўзига тортади. Масалан, суд мажлисида гўёки, Сейитова Бибиҳожарга тегишли бўлган уйни эгаллаб ўтирган Раҳмонова Индира бир томонда қолиб, нима учун бошқа жойда яшовчи Муродова Мунаввар жавобгар қилинади? Уйнинг ноқонуний эгаллаб олиниши билан боғлиқ иш юзасидан ўз уйида тинчгина яшаётган фуқарони жавобгар қилиш мумкинми? Ҳолбуки, бундай айб Раҳмонова Индирага қўйилаётган экан, оилалик, фарзандлари бор, бу аёл суд олдида ўз хатти-ҳаракатлари юзасидан изоҳ бериш ҳуқуқига эга эмасми? Иккинчи жиҳат, даъво аризаси билан мурожаат қилиш муддатини қонунда белгиланганидан бир йил ўтказиб юборган. Ҳал қилув қарорида бундай дейилади (айнан):

«Суд ҳайъати Сейитова Б.нинг турмуш ўртоғи Аллаёров Худойберганнинг 1991 йил 28 ноябрь куни вафот этганидан кейин 3 йил муддат ўтиб кетгани ва кейин судга даъво ариза билан мурожаат қилганлигини текшириб кўриб, гувоҳларнинг кўрсатмаларида ҳақиқатдан ҳам Сейитова Бибиҳажарнинг қайнатаси, ундан кейин қайнонаси вафот этганлигини ва ўзининг узоқ вақт касалланиб уйида ётганлигини ҳисобга олиб, ўтиб кетган даъво муддатини тиклаш ҳақидаги аризасини узрли сабаблар билан ўтиб кетган, деб даъво ариза беришни тиклашни лозим деб топди».

Суд ҳайъатининг Сейитова Бибиҳожар кўрсатмаларини қандай «текшириб кўрганини» билмадик, лекин туман фуқаролик ҳолатларини қайд қилиш бўлими сўровномасида айтилишича у кишининг қайноталари 1970 йилнинг 4 ноябрида, қайноналари эса 1980 йилнинг 30 март куни вафот этганлари айтилади. Даъвогарнинг «узрли сабаблари», юмшоқроқ айтганда, ҳақиқатдан йироқ эканлиги судга маълум бўлиб қолган тақдирда унинг ушбу «узрли сабабларга» асосан қабул қилинган даъво аризаси юзасидан чиқарган ҳал қилув қарори қонуний кучга эгамикин? Билмадик.

ИККИНЧИ ВОҚЕА: Тўрткўлнинг Ёримбетов кўчаси 9-уйда яшовчи Бегимов Қодирнинг онаси 1993 йилда вафот этади. 1963 йилда Бегимов Қодир томонидан қурилган уй унинг онаси Бегимова Ойша номида эди. Бегимов Қодирнинг 10 фарзанди бўлиб, шулардан бири -- Бегимов Усмон 1965 йилда туғилган. Отанинг айтишича, айнан мана шу ўғил 1996 йилнинг апрелида Тўрткўл туман судининг раиси Н. Йўлдошев томонидан Тўрткўл шаҳар Ёримбетов кўчаси 39-уйнинг Бегимов Усмон номига расмийлаштирилиши ҳақидаги чиқарилган ҳал қилув қарорини унинг олдига ташлайди. Ва ундан, онасидан ҳамда укаларидан энди унга тегишли бўлган уйни бўшатиб қўйишни талаб қилади. Иш юзасидан кассация тартибида Қорақалпоғистон Республикаси Олий Судига ариза ёзган Бегимов Қодир ҳанузгача жавоб ололмайди.

Баъзи бир тафсилотлар: Муродова Мунавварнинг иши юзасидан Тўрткўлга борганимизда туман суди раиси Нурилло Йўлдошев билан учрашиб, суҳбатлашдик. Лекин Қ. Бегимовнинг шикояти бўйича Н. Йўлдошевни шаҳар ҳокимлиги орқали огоҳлантириб қўйганимизга қарамасдан, у билан кўриша олмадик. Афсус. Кўп саволларимиз жавобсиз қолди. Наҳотки, онадан қолган меросга ўғил ўрнига невара эга чиқса? Наҳотки, уй дафтарида қайд этилган ўнлаб одамлардан сўраб ҳам кўрмасдан шу уйни қайта расмийлаштириш тўғрисида суднинг ҳал қилув қарори чиқарилиши мумкин бўлса? Наҳотки, суд раисининг Бегимов Қодирни «гувоҳларни тўплаб келавер, суд ҳали давом этади», дея алдагани рост бўлса? Наҳотки, суд ҳайъати Бегимов Усмоннинг Бегимова Ойша (яъни, бувиси) онам эди, деган оғзаки кўрсатмаларигагина асосланган бўлса? Ва, наҳотки...

УЧИНЧИ ВОҚЕА: Тўрткўл тумани суди Тўрткўл шаҳар Беруний кўчаси 37/1 уйда яшовчи Эгамбердиева Светланани яшаб турган уйидан мажбурий чиқариш ҳақидаги ҳал қилув қарорини чиқаради.

Баъзи бир тафсилотлар: уй Эгамбердиева Светлананинг онасиники бўлган. Онаси турмушга чиқиб кетганидан кейин уйда С. Эгамбердиева синглиси Г. Эгамбердиеванинг бунга розилиги тўғрисида унинг номидан ёлғондан тилхат ёзилиб, нотариуса тасдиқлатиб ҳам олинган. (Бу ҳол кейинроқ ўтказилган экспертиза натижасида аниқланган). Шу асосида суд ҳайъати С, Эгамбердиевани бир ёшга тўлмаган боласи билан яшаб турган уйидан чиқаришга қарор қилган. Бу қарорни Қорақалпоғистон Республикаси Олий Суди ҳайъати бекор қилиб, Тўрткўл туман судига ижро учун 1996 йилнинг 2 февраль куни N34-17 рақамли хизмат хатини жўнатади. Лекин туман суди Олий Суд ҳайъати қарори ижросини таъминламайди. 1996 йилнинг 24 май куни Қорақалпоғистон Республикаси Олий Суди Тўрткўл туман судига ушбу иш юзасидан яна бир N34-21 рақамли хат жўнатади. 1996 йилнинг август ойида бу иш қайта кўриш учун Элликқалъа туман судига юборилади...

Зарур ҳолларда, айтайлик, туя ўзининг туя эканлигини исботлаш учун қанчалик қийналса, фил ўзининг туя эмаслигинигина далиллаш учун ҳам шунчалик, балким, ундан ҳам ортиқроқ қийналади. Айтмоқчимизки, исботталаб ишнинг енгили йўқ. Айниқса, давлат номидан аниқ далил-исботларга, амалдаги қонунларимизга асосланган ажримлар, ҳал қилув қарорлари, ҳукмлар чиқариб, одамлар тақдирини ёхуд уларнинг мол-мулки тақдирини ечиш масъулияти осон эмас. Буни тушунамиз. Газетамиз таҳририятига бирин-кетин келиб тушган бир неча аламзада воқеаларни юксакроқ бир савияда, мутахассисларча баҳолашни эса агар лозим топишса, республика Адлия вазирлигидаги ва республика Олий Судидаги мутасаддилар амалга оширишларига умид қиламиз.

Ҳайитбой АБДУСОДИҚ,
«Халқ сўзи» мухбири.

«Баҳор» концерт залида республикамиз Конституцияси қабул қилинган кунга бағишланган қўшиқ ва шеърхонлик кечаси бўлиб ўтди.

СУРАТЛАРДА: қўшиқ ва шеърхонлик кечасидан лавҳалар.
Р. ЖУМАНИЁЗОВ (ЎзА) олган суратлар.

ТАШКИЛИЙ ҚЎМИТА ЙИҒИЛИШИ

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасида таниқли шоир Эркин Воҳидовнинг 60 йиллик юбилейи тантаналарини ўтказиш ишчи гуруҳининг йиғилиши бўлиб ўтди.

Унда ишчи гуруҳ аъзолари Саид Аҳмад, Озод Шарофутдинов, Умарали Норматов, Иброҳим Ғофуров, Тўра Мирзаев, Раҳматилла Иноғомов, Асрор Самад иштирок этди. Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раисининг биринчи ўринбосари Йўлдош Сулаймон шоир юбилейига тайёргарликнинг бориши ҳақида ахборот берди.

Ишчи гуруҳ юбилей тантаналарини республика вилоятлари, олий ўқув юртлари ва бошқа муассасаларда кенг нишонлаш, шоир асарларини қайта чоп этишга тайёрлаш, ҳаёти ва фаолияти ҳақида очерклар яратиш, ижодига бағишланган илмий конференция ўтказиш масалаларини муҳокама этди. Шоир Эркин Воҳидовнинг юбилей тантаналарини кенг миқёсда ўтказиш борасида қўшимча тадбирлар режалаштирилди.

КЎНГИЛЛАРНИ ХУШНУД ЭТИБ...

Хоразм вилоятида меҳнаткашларга маданий хизмат кўрсатишни янада яхшилаш мақсадида талайгина ишлар режа асосида йўлга қўйилган.

Айниқса, Хазорасп туман маданият ишлари бўлими қошидаги «Хумор», Хонқа туманининг «Дилором», Гурлан туманининг «Наврўз» ва Янгиариқ туманининг «Муборак» ашула ва рақс дасталарининг хушовоз хонанда ва раққосалари ўзларининг дилрабо куй ва қўшиқлари билан меҳнаткашларнинг кўнгилларини хушнуд этишаётир.

М. КАРИМОВА.

Маданият янгиликлари

ЯНГИ ЙИЛ СОВҒАСИ

Мулла Тўйчи Тошмуҳаммедов номли Қашқадарё вилоят мусиқали драма театри жамоаси драматург Георгий Хугаевнинг «Кўнгли ёш қариялар» мусиқали комедиясини саҳналаштирмоқда.

Унда бош ролларни Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Одилжон Исмоилов, Ҳусан Амирқулов, Лола Холиқова, ёш санъаткорлардан П. Лутфиев, Д. Каромов, С. Шодиевалар ижро этишаётир. Саҳна безакларини Азамат Сатторов тайёрламоқда.

Режиссёр Музаффар Тўрақулов томонидан саҳналаштирилаётган бу қизиқарли комедияни томошабинлар янги йил арафасида кўриб, баҳо беришлари мумкин.

Мухтасар КАРИМОВА.

ЮҚОРИ БАҲОЛАНДИ

Самарқанд давлат қўғирчоқ театрида И. Жумановнинг «Сандиқсоз ва қўғирчоқбозлар» асарининг премьераси бўлиб ўтди. Режиссёр Шаҳодат Усмонова саҳналаштирган бу асарда бош ролларни Г. Хусаинова, Ж. Мардонова, Ю. Злояновалар зўр маҳорат билан ижро этишган. Асар томошабинлар томонидан юксак баҳоланди.

Садбарҳон ЖЎРАЕВА.

ЮБИЛЕЙГА ТАЙЁРГАРЛИК

Қорақалпоғистон Республикасининг Ўзбекистон Республикаси таркибига кирганлигининг 60 йиллигига бағишлаб республикада катта маданий ишларни амалга ошириш бошлаб юборилди. Қорақалпоғистон Республикаси Маданият ишлари вазири қарорига кўра барча маданият уйлари, кутубхоналар, театр жамоалари ва билим юртларида ушбу санага бағишланган тадбирларни ташкил этиш йўлга қўйилмоқда. Бу тадбирларда қорақалпоқ ва ўзбекларнинг азалий қардошликлари, узоқ тарихга эга маданий-маърифий ҳамкорликлари намоён қилинаётир.

Фотима ЖУМАЕВА.

Футбол

ОСИЁ КУБОГИ МУСОБАҚАЛАРИ БОШЛАНДИ

Абу Даби, 4 декабрь. (ЎзА махсус мухбири Шуҳрат УМИРОВ хабар қилади).

Бирлашган Араб Амирликлари халқининг миллий байрами -- Амирликлар бирлашганига 25 йил тўлган сана -- 2 декабрь ушбу мамлакатда кенг нишонланди. Футбол бўйича 11-Осиё кубоги мусобақалари байрам шодиёналарига уланиб кетди. 3 декабрь оқшом Абу Даби шаҳрида футбол бўйича Осиё кубоги мусобақаларининг расмий тантанали очилиш марасими бўлиб ўтди.

Шундай қилиб, Осиё давлатларининг терма жамоалари ўзаро куч синашишни бошлаб юборди.

11-Осиё кубоги мусобақаларини намунали тарзда ўтказиш учун мамлакатда катта ҳозирлик кўрилганини алоҳида таъкидлаш жоиз. Беллашувлар Бирлашган Араб Амирликларининг Ал Айн, Абу Даби ва Дубай шаҳарлари стадионларида бўлиб ўтади. Чорак финал ўйинларида Ўзбекистон, Япония, Бирлашган Араб Амирликлари, Жанубий Корея, Индонезия, Қувайт, Таиланд, Эрон, Ироқ, Сурия, Хитой, Саудия Арабистони футболчилари ғолиблик учун ўзаро куч синашадилар.

Икки йил бурун Осиё ўйинлари мусобақаларида футбол бўйича Осиё чемпиони бўлган мамлакатимиз терма жамоаси беллашувларга қизғин ҳозирлик кўрмоқда. Ўзбекистонлик футболчилар 6 декабрь куни хитойлик рақиблари билан майдонга тушади.

Тайбоксинг

ЖАҲОН БИРИНЧИЛИГИГА ЙЎЛЛАНМА ОЛДИ

Пойтахтимизда тайбоксинг бўйича жаҳон чемпионатида қатнашишга даъвогарлик қилаётган кучли спортчилар ўртасида саралаш мусобақалари бўлиб ўтди. Унда избосканлик 4 нафар спортчи ҳам иштирок этди. Кескин курашлар остида ўтган беллашувларда Избоскан туманининг Жонобод қишлоғида истиқомат қилувчи Алҳамжон Сайдуллаев барча рақибларини доғда қолдирди. Ҳал қилувчи босқичда у ўтган йилги жаҳон чемпионатининг «кумуш» медали совриндори Сервер Исмоиловни мағлубиятга учратди. Энди у Таиландда ўтказиладиган иккинчи жаҳон биринчилигида 51 килограмм вазн тоифасида Ватанимиз шарафини ҳимоя қилади.

О. ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Кикбоксинг

«БРОНЗА» МЕДАЛИ БИЛАН ҚАЙТДИ

Наманганда нафақат футбол, балки кикбоксинг ҳам оммавийлашмоқда. Вилоятда бу борада олиб борилаётган ишлар ўз самарасини бера бошлади.

Яқинда наманганлик спортчи Шуҳрат Усмонов кикбоксинг бўйича Югославияда бўлиб ўтган Европа очиқ чемпионати мусобақаларида иштирок этиб қайтди. Унда Италия, Франция, Болгария, Польша, Югославия, Таиланд, Чехия, Словакия, Хорватия, Латвия, Литва, Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Грузия, Арманистон ва Туркиянинг энг кучли спортчилари рингга чиқдилар.

Ўзбекистон Республикаси спорт шарафини ҳимоя қилган Ш. Усмонов беллашувда муваффақиятли иштирок этди. Шуҳрат дастлаб Италия чемпиони билан рингга чиқиб, муддатидан олдин соф галабага эришди. Шунингдек, украиналик рақибини ҳам доғда қолдирди. Ярим финалга йўлланма олган юртдошимиз хорватиялик жаҳон чемпиони билан рингга чиқди. Беллашувда кучлар деярли тенг келди, лекин ҳакамлар галабани жаҳон чемпионига беришди. Шундай қилиб, Ш. Усмонов Европа очиқ чемпионатида учинчи ўринни эгаллаб, «бронза» медали соҳиби бўлди.

А. МАДАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

1996 йил -- Амир Темур йили

Буюк бобокалонимиз Амир Темур ҳазратларининг муборак 660 йиллик тўйлари нишонланаётган йилда соҳибқирон ҳаёти ва фаолияти, ўша давр маънавий дунёсини ўрганиш учун турли тадбир ва дастурлар амалга оширилмоқда.

ТЎПЛАМ НАШР ЭТИЛДИ

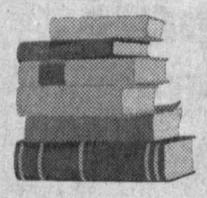

Республика Фанлар академияси шарқшунослик институти чоп этадиган анъанавий илмий тўпламларнинг навбатдагиси Амир Темур фаолиятига бағишланди. У академик М. Хайруллаевнинг «Темурийлар ва Марказий Осиё ренессанси» мақоласи билан бошланади. Муаллиф Марказий Осиё ва жаҳон маданияти ривожида ўчмас из қолдирган Темур ва темурийлар даври маънавий муҳити юзасидан чуқур асосланган далиллар воситасида фикр юритиб, Мовароуннаҳр Хуросондаги шаҳарлар ҳаёти мисолида даврнинг юксак тараққиёти ҳақида маълумот беради.

Тўпламга киритилган бошқа мақолаларда Амир Темур фаолиятининг турли қирралари тадқиқ қилинади. Уларнинг аксариятида маълумотлар биринчи марта жамоатчиликка эълон қилинмоқда. Профессор М. Ниёзмуҳаммаднинг таъкидлашича, ҳар бир мақола ўзига хос талқиқот мақомига эга.

ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАН

Республика Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Бош архив бошқармаси ва марказий давлат архивлари жамоатчилиги Амир Темур юбилейига бағишлаб архив ҳужжатларидан мустақиллик шароитида фойдаланишни фаоллаштириш мавзусида илмий-амалий анжуман ўтказди. Унда музейларнинг ходимлари, олимлар, муаллимлар, талабаларнинг вакиллари қатнашдилар. Анжуманни бошқарма бошлиғи П. Неъматов очди. Тарихшунос олимлар Турғун Файзиев, Дилором Юсупова, М. Юнусхўжаева, А. Набиев, Ш. Каримов сўзга чиқиб, буюк давлат арбоби, илм ва маърифат ҳомийси Амир Темур фаолиятининг турли қирралари ҳақида фикр юритдилар. Бошқарма бўлим бошлиғи Раъно Файзиеванинг фикрига қараганда, архивларда сақланаётган беш миллиондан ортиқ ҳужжатларни мустақиллик мафкураси нуқтаи назаридан янгича ўрганиш фурсати етишган. Уларда халқимизнинг узоқ ва яқин тарихига мос кўплаб маълумотлар сирлигича сақланиб қолмоқда.

Анжуман охирида Алишер Навоий номли нафис санъат лицейи ўқувчилари ўз маҳоратларини намойиш қилдилар, иштирокчиларнинг ҳужжатлар кўргазмаси бўйлаб экскурсияси уюштирилди.

АДАБИЙ МУСИҚИЙ КЕЧА

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтида Халқаро Амир Темур хайрия жамғармаси, республика Маданият ишлари вазирлиги халқ ижодиёти ва маданий маърифий ишлар маркази, ЎзТВ бадиий кўрсатувлар дирекцияси ижодий ҳамкорликда адабий мусиқий кеча ўтказди. Унда иштирок этган олимлар ва ижолкорлар Азамат Зиёев, Абдусаттор Абдуғаффоров, Хуршид Даврон, Тўра Мирзо, Нормурод Норқобилов, Ғолиб Абдусамадов чиқишларида бобокалонимиз муборак тўйи муносабати билан амалга оширилган ишлар, тарихий меросимизни ўрганиш борасида қўлга киритилаётган ютуқлар ва бу борада ечимини кутаётган муаммолар ҳақида сўз юритдилар. Шу нарса таъкидландики, Темур ва темурийлар даври маданий мероси жуда катта қўлам касб этиб, у тадқиқотчилардан жиддий кучғайрат талаб қилади. Бу борада жамоатчиликнинг, оддий фуқароларнинг кўмаги ҳам баъзи масалаларни ойдинлаштиришда қўл келиши мумкин. Йиғилганларда Халқаро Амир Темур хайрия жамғармаси бошқаруви раисининг муовини Калон Шодиевнинг жамғарма амалга ошираётган ишлар ҳақидаги мароқли ҳикояси яхши таассурот қолдирди. Ижодкорлар янги асарларидан ўқиб беришди.

Шунингдек, Ўзбекистон халқ рассоми Малик Набиев, Ўзбекистон халқ артисти Толиб Каримов соҳибқирон образини ранг-тасвирда ва саҳнада яратиш борасидаги саъй-ҳаракатлари юзасидан маълумотлари қизиқиш билан қутиб олинди.

Ҳ. САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Тошкент вилоятидаги «Товоқсой» санаторийси Чотқол тоғлари этакларининг сўлим масканида жойлашган . Бу масканда ҳар ойда 400 дан зиёд фахрийлар саломатликларини мустаҳкамлаб кетишади.

СУРАТДА: физиотерапия кабинети мудири Р. Умерова мижозларга кислородли ичимлик тарқатаяпти.

Р. ШАГАЕВ олган сурат.

Корхоналар раҳбарлари ва тадбиркорлар ДИҚҚАТИГА!
ҚИШГА ТАЙЁРГАРЛИГИНГИЗДАН КЎНГЛИНГИЗ ТЎЛМАЯПТИМИ?
Марҳамат, сотиб олинг!

Асбокартон
Паронит
Асбес кукуни (асбопорошок)
Асбомато (асботкань)

Сальникларни маҳкамлаш учун иплар (НАБИВКИ)
Шланглар (рукава)
Ключлар тўплами
Асбошнур

Клин ва вентилятор тасмалари 0-530-900, А-710-2240, Б/В-630-5600, Д-6300, С-4000, Е-10000
Мурожаат учун тел: 93-32-13; 93-17-68
соат 9.00 дан – 17.00 гача.
42-93-45; 78-86-64
соат 19.00 дан – 21.00 гача.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Мерос ва қадриятлар 36-29-89;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Тунги муҳарририят 33-10-28.
Эълонлар 36-09-25, Вахтёр-33-10-60

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир —О. Раҳимов.
Навбатчи —Б. Остонақулов.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Режанов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0711 35460 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 Босишга топшириш вақти—21.00 Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топширилди — 23.00. 123456